

Opintolainan takausvastuuperintä

31.05.2023

Sisällysluettelo

1	Etuusohje	1
1.1	Tavoite	1
1.2	Takaussaataviin liittyvät termit	1
1.3	Suhde muihin etuuksiin	3
1.4	Opintolainan valtiontakaus	4
1.4.1	Opintolainatyypit ja valtiontakauksen voimassaolo	4
1.4.2	Opintolainan valtiontakauksen sisältö	5
1.5	Opintolainan maksaminen pankille	5
1.5.1	Tietojen välitys	6
1.5.2	Maksuhäiriöilmoitus ja maksumuistutus	6
1.5.3	Opintolainan irtisanominen	7
1.5.4	Maksuvaatimuksen esittäminen Kelalle	8
1.5.4.1	Maksuvaatimuksen oikaisu	9
1.5.4.2	Maksujen laiminlyönti	9
1.5.4.3	Maksuvaatimuksen esittäminen ilman irtisanomista	10
1.5.4.3.1	Asiakkaan kuolema	10
1.5.4.3.2	Velkajärjestely	11
1.5.4.3.3	Yrityssaneeraus	12
1.5.4.3.4	Konkurssi	12
1.5.5	Maksuvaatimuksen tarkistaminen	13
1.5.5.1	Asiakkaan maksusuoritusten huomioiminen	13
1.5.5.2	Korot ja viivästyskorot	13
1.5.5.3	Irtisanomiskulut	14
1.5.5.4	Korkoavustuksen huomioiminen	14
1.5.5.5	Opintolainan tai takauksen vanhentuminen	15
1.5.6	Maksaminen pankille	15
1.5.7	Velkakirjojen toimittaminen ja säilytys	15
1.6	Perimisilmoitus	15
1.6.1	Perustevalitus	16
1.7	Osamaksusuunnitelma	16
1.7.1	Osamaksusuunnitelman harkinta perintäkeskuksessa	17
1.7.2	Osamaksusuunnitelman kuukausierä ja kesto	17
1.7.3	Määräaikaisesti pienempi osamaksuerä	18
1.7.4	Osamaksusuunnitelman muuttaminen	18
1.7.5	Osamaksusuunnitelma ja useita saatavia	18
1.7.6	Osamaksusuunnitelman laiminlyönti ja raukeaminen	19
1.8	Kuittaaminen	19
1.9	Ulosotto	20
1.9.1	Ulosoton peruminen ja rajaaminen	21
1.9.2	Ulosoton maksut	21

1.10 Velkajärjestely	21
1.10.1 Vapaaehtoinen velkajärjestely	22
1.11 Perintä ulkomailta	22
1.12 Maksuvapautus	24
1.12.1 Koron maksuvapautus	25
1.12.2 Maksuvapautus koko velasta työkyvyttömyyden perusteella	27
1.12.3 Hakeminen	30
1.12.4 Päätöksen antaminen	31
1.12.5 Muutoksenhaku	31
1.12.6 Päätöksen oikaisu ja poistaminen	31
1.13 Perinnästä luopuminen	32
1.14 Saatavan vanhentuminen	34
1.14.1 Vanhentumisaika 5 vuotta	34
1.14.2 Vanhentumisaika 15 vuotta	34
1.14.3 Saatavan lyhentäminen vanhentumisajan jälkeen	35
1.14.4 Vanhentumisajan jatkaminen	35
1.14.5 Ilmoitus vanhentumisesta	35

1 Etuusohje

Etuusohje on toimintaohje, jota käytetään apuna etuuksien ratkaisutyössä. Ohje on ensisijaisesti tarkoitettu Kelan sisäiseen käyttöön. Ohjeen pdf-tiedosto muodostuu automaattisesti Kelan intranetissä olevan etuusohjeen verkkosivuista.

Pdf-muotoisesta etuusohjeesta puuttuvat kaikille ohjeille sisällöltään samanlaiset ohjeet

- päätöksen oikaisu ja poistaminen
- takaisinperintä
- muutoksenhaku.

Näistä on tehty omat pdf-ohjeet.

1.1 Tavoite

Opintolainan valtion takausvastuun toteuttamisen ja takaussaatavien perinnän tavoitteena on:

- maksaa opintolainat takausvastuun perusteella pankille laissa säädettyjen ehtojen täytyessä viivytyksettä, automatisoidusti ja siten, että sähköinen tiedonsiirto vastaa sovittua.
- periä opintolainan takaussaatavat asiakkailta tehokkaasti, taloudellisesti ja hyvää perintätapaa noudattaen.
- sopia asiakkaiden kanssa maksujärjestelyistä vastuullisesti ja asiakkaan taloudellinen tilanne huomioon ottaen.
- myöntää asiakkaan hakemuksesta opintolainan takaussaatavista maksuvapautuksia laissa säädettyjen edellytysten täytyessä.
- luopua takaussaatavan perinnästä laissa säädettyjen edellytysten täytyessä silloin, kun perinnän jatkaminen ei ole tarkoituksenmukaista.

1.2 Takaussaataviin liittyvät termit

Häiriöeräpäivä 1

Se eräpäivä, josta alkaen asiakas on ensimmäisen kerran laiminlyönyt opintolainan maksamisen pankille.

Häiriöeräpäivä 2

Viimeinen eräpäivä, jona asiakas on laiminlyönyt opintolainan maksamisen pankille.

Maksuhäiriöilmoitus

Pankin Kelalle tekemä ilmoitus siitä, että opintolainan korko ja/tai lyhennys on jäänyt häiriöeräpäivänä hoitamatta.

Maksumuistutuskirje

Kirje, jonka Kela lähettää asiakkaalle pankin tekemän maksuhäiriöilmoituksen perusteella.

Irtisanomispäivä

Päivä, jolloin pankki lähetti asiakkaalle irtisanomisilmoituksen opintolainasta.

Irtisanomisaika

Vähintään kahden viikon aika, jonka päättyessä opintolaina erääntyy täysimääräisesti maksettavaksi pankin tekemän irtisanomisilmoituksen perusteella.

Irtisanomiskulut

Opintolainan irtisanomisesta pankille aiheutuneet kulut.

Erääntymispäivä

Se viimeinen maksupäivä, johon mennessä asiakkaan olisi tullut maksaa pankin irtisanomisilmoituksen mukainen yhteismäärä.

Maksuvaatimus

Pankin Kelalle esittämä vaatimus opintolainan maksamisesta takausvastuun perusteella pankille.

Lainan korko

Opintolainan luottosopimuksen mukainen korko.

Viivästyskorko

Viivästyneelle määrälle maksettava korko, jonka määrä määräytyy Korkolain 4 §:n 1 mom. mukaisesti.

Loppukorko

Kelan opintolainalle laskema korko erääntymispäivästä opintolainan pankille maksamispäivään. Pankki ilmoittaa maksuvaatimuksessa opintolainan korot erääntymispäivään saakka laskettuna. Kela laskee opintolainalle loppukoron erääntymispäivää seuraavasta päivästä lukien siihen päivään saakka, jolloin Kela maksaa opintolainan pankille.

TVS-päivä

Se päivä, jolloin Kela maksoi opintolainan takauksen perusteella pankille.

Takausvastuumaksu

Kelan valtion takauksen perusteella pankille suorittama opintolainan maksu.

Takaussaatava

Opintolainan valtiontakauksen perusteella Kelan pankille maksamaan opintolainaan perustuva Kelan saatava asiakkaalta.

Takaussaatavan korko

Takaussaatavalle Opintotukilain 38 § 1 mom. ja Valtioneuvoston asetus opintotuesta 11 §:n mukaan perittävä korko. Korko on 1.1.2018 lähtien 4 %.

Perimisilmoituskirje

Kirje (Opintolainan takaussaatavan maksaminen), jonka Kela lähettää asiakkaalle sen jälkeen kun Kela on maksanut opintolainan takauksen perusteella pankille. Kirjeessä ilmoitetaan eräpäivä, johon mennessä asiakkaan tulee maksaa opintolainan takaussaatava Kelalle.

Maksukehotuskirje

Kirje, jonka Kela lähettää asiakkaalle jos asiakas ei maksa takaussaatavaa Kelalle perimisilmoituksessa mainittuun eräpäivään mennessä tai jos asiakas ei noudata sovittua maksusuunnitelmaa.

1.3 Suhde muihin etuuksiin

Korkoavustus

Kela voi maksaa pankissa olevan opintolainan erääntyvät korot kokonaisuudessaan korkoavustuksena. Korkoavustukseen ovat oikeutettuja pienituloiset.

Opintolainan takaussaatavan korkoja ei makseta korkoavustuksena.

Asevelvollisille opintolainojen korot maksetaan sotilasavustuksena.

Ks. korkoavustuksen etuusohje.

Sotilasavustus

Pankissa olevan opintolainan korot voidaan maksaa sotilasavustuksena. Asevelvolliselle itselleen voidaan korvata sotilasavustuksena opintolainojen korot, jos ne erääntyvät ja maksetaan palvelusaikana tai palveluksen päättymiskuukauden aikana.

Sotilasavustukseen oikeutetulle omaiselle voidaan harkinnan mukaan myöntää erityisavustus opintolainan korkoihin.

Opintolainan takaussaatavan korkoja ei makseta sotilasavustuksena.

Ks. sotilasavustuksen etuusohje.

Opintolainahyvitys

Jos Kelalla on perittävänä takaussaatava opintolainahyvityksen saajalta, hyvityksellä lyhennetään ensisijaisesti tätä Kelan saatavaa. Hyvitys maksetaan takaussaatavaan siitä riippumatta, mihin opintoihin nostetusta opintolainasta on kyse ja kuinka vanha saatava on.

Opintolainahyvityksellä vähennetään takaussaatavaa samoin kuin velallisen omissa maksuissa, eli ensisijaisesti vähennetään korkosaatavaa.

Jos opiskelijalla on Kelan perittävänä useampia eri aikaan maksettuja opintolainoja, Kelan perintäkeskus päättää, mitä takaussaatavaa tai -saatavia hyvityksellä lyhennetään.

Jos hyvitys on suurempi kuin Kelan perittävänä oleva kokonaissaatava, hyvityksen loppuosalla lyhennetään opiskelijan pankissa olevaa opintolainaa. Jos sitä ei ole tai jos hyvitystä jää vielä tämänkin jälkeen jäljelle, hyvityksen loppuosa maksetaan opiskelijalle.

Koronmaksuvapautus voidaan myöntää myös sellaiselle ajalle, jolta korkosaatavan määrää on vähennetty opintolainahyvityksellä. Jos koronmaksuvapautus myönnetään, vähennys voidaan siirtää pääomalle siltä osin kuin pääomaa on edelleen jäljellä.

Tilanteissa, joissa takaussaatavan määrää on vähennetty opintolainahyvityksellä, maksuvapautuksen koko velasta voi saada vain päätöstä annettaessa jäljellä olevasta velasta.

Ks. opintolainahyvityksen etuusohje.

Eläkkeensaajan asumistuki

Opintolainan ja opintolainan takaussaatavan korot saattavat vaikuttaa eläkkeensaajan asumistuen määrään. Jos asiakas saa eläkkeensaajan asumistukea, maksuvapautusta myönnettäessä ja perinnästä luovuttaessa tulee tarkistaa onko eläkkeensaajan asumistukea koskevassa päätöksessä huomioitu opintolainan korkoja. Jos korkoja on huomioitu, tulee maksuvapautuksesta ja luopumisesta ilmoittaa vakuutuspiirille Oiwassa Toimeksianto -työllä.

Ks. eläkkeensaajan asumistuen etuusohje.

1.4 Opintolainan valtiontakaus

Opintolainan valtiontakaus on osa opintotukea ja myönnetään osana opintotuen etuuskäsittelyä (Ks. tarkemmin opintolainan valtiontakauksen myöntämisestä: opintotuen etuusohje). Osa opintolainan lainaehdoista määrittyy valtiontakauksen perusteella. Asiakas ja pankki sopivat keskenään opintolainan muista ehdoista ja maksamisesta. Jos asiakas ottaa yhteyttä Kelaan sellaisen opintolainan maksamisesta, joka on pankissa, tulee asiakas ohjata ottamaan yhteyttä opintolainan myöntäneeseen pankkiin.

Jos asiakas laiminlyö opintolainan maksamisen, Kela maksaa opintolainan valtion takauksen perusteella pankille ja perii pankille maksetun määrän eli *opintolainan takaussaatavan* korkoineen asiakkaalta tämän ohjeen mukaisesti.

1.4.1 Opintolainatyypit ja valtiontakauksen voimassaolo

Opintolainat ovat markkinaehtoisia lainoja, joiden korot pääomitetaan ajalta, jolta asiakas saa opintotukea ja yhdeltä lukukaudelta opintotuen maksamisen päätyttyä. Takausvastuuperinnässä on kuitenkin myös osittain pääomitettavia markkinaehtoisia lainoja ja korkotukilainoja.

Markkinaehtoisten lainojen, osittain pääomitettavien markkinaehtoisten lainojen ja korkotukilainojen takaussaatavien perintä tai maksuvapautukset eivät poikkea toisistaan millään tavalla.

Opintolainan valtiontakaus on voimassa markkinaehtoisilla lainoilla enintään 30 vuotta lainan ensimmäisen erän nostamisesta. Koska takaus on annettu voimassaololtaan määrätyksi ajaksi, pankki menettää oikeutensa Kelaa kohtaan, jollei pankki vaadi Kelalta suoritusta ennen takauksen voimassaoloajan päättymistä.

Valtiontakauksen voimassaolon edellytyksenä on, että pankki lisää puolivuositain opintolainan pääomaan vuosipuoliskon aikana erääntyvät korot niinä lukukausina, joilta asiakas saa opintotukea, sekä välittömästi tällaista lukukautta seuraavana lukukautena.

Kela ilmoittaa pankille automaattisesti kaksi kertaa vuodessa miltä ajalta opintolainan korot tulee lisätä opintolainan pääomaan opintotuen maksamistietojen perusteella.

Lukuvuosina 2003–2004 - 2013–2014 myönnettyissä markkinaehtoisissa opintolainoissa valtiontakauksen voimassaolon edellytyksenä oli, että pankki lisäsi puolivuositain opintolainan pääomaan vuosipuoliskon aikana erääntyvät korot siltä osin kuin korko ylitti yhden prosentin lainapääomasta. Pankki veloitti asiakkaalta hänen itsensä maksettavan

osan korosta (1 %:n korko). Loppuosan korosta pankki lisäsi lainapääomaan. Erääntyvä korko pääomitettiin kuitenkin kokonaisuudessaan, jos koronmaksupäivänä asiakkaan maksettavaksi tuleva korko oli vähemmän kuin 15 euroa. Tämä menettely oli voimassa viimeisen kerran 15.6.2014 päättyneellä korkokaudella. Näistä lainoista käytetään nimitystä osittain pääomitettu markkinaehtoinen laina.

Lukuvuotta 2003–2004 aiemmalle ajalle myönnettyihin opintolainoihin ei sovellettu koron osittaista pääomittamista koskevia säännöksiä, vaan niiden korot on pääomitettu kokonaan.

Lukuvuodesta 2014–2015 (korkokaudesta 16.6.–15.12.2014) alkaen opintolainan korot on pääomitettu kokonaan. Tämä koskee kaikkia opintolainoja, siis myös niitä opintolainoja, joiden korot pääomitettiin osittain lukuvuoden 2013–2014 loppuun asti.

Viimeiset korkotukilainat on myönnetty lukuvuonna 1993–1994. Korkotuellisena myönnettyjen opintolainojen osalta laina-ajasta säädettiin vanhan opintotukiasetuksen 11 §:ssä. Korkotuellisen opintolainan takaisinmaksu piti aloittaa viimeistään kymmenen vuoden kuluttua ensimmäisestä lainan nostamista lähinnä seuraavasta koronmaksupäivästä lukien. Takaisinmaksuaika oli enintään 14 vuotta ensimmäisen lyhennyserän maksamisesta. Näin ollen korkotuellisen opintolainan laina-aika saattoi enimmillään olla 24 vuotta ensimmäisestä lainan nostamisesta lähinnä seuraavasta koronmaksupäivästä lukien. Korkotukilainojen koronmaksupäivät olivat vuosittain 31.3. ja 30.9. Viimeisten korkotukilainojen laina-ajan enimmäiskesto on päätynyt 30.9.2018. Jos korkotukilainan takaisinmaksuaika ylittää laina-ajan enimmäiskeston, lainatakaus ei enää ole voimassa.

1.4.2 Opintolainan valtiontakauksen sisältö

Opintolainan valtiontakaus annetaan omavelkaisena pankin myöntämän opintolainan koko nimelliselle määrälle, opintolainan korolle, viivästyskorolle sekä lainan irtisanomisesta aiheutuviin hyväksyttäviin kuluihin.

Omavelkaisella takauksella tarkoitetaan takausta, jonka mukaan takaaja vastaa päävelasta niin kuin henkilökohtaisesti vastuussa oleva velallinen.

Pankin on ilmoitettava Kelalle asiakkaan maksuviivästyksestä kuukauden kuluessa viivästyksen alkamisesta.

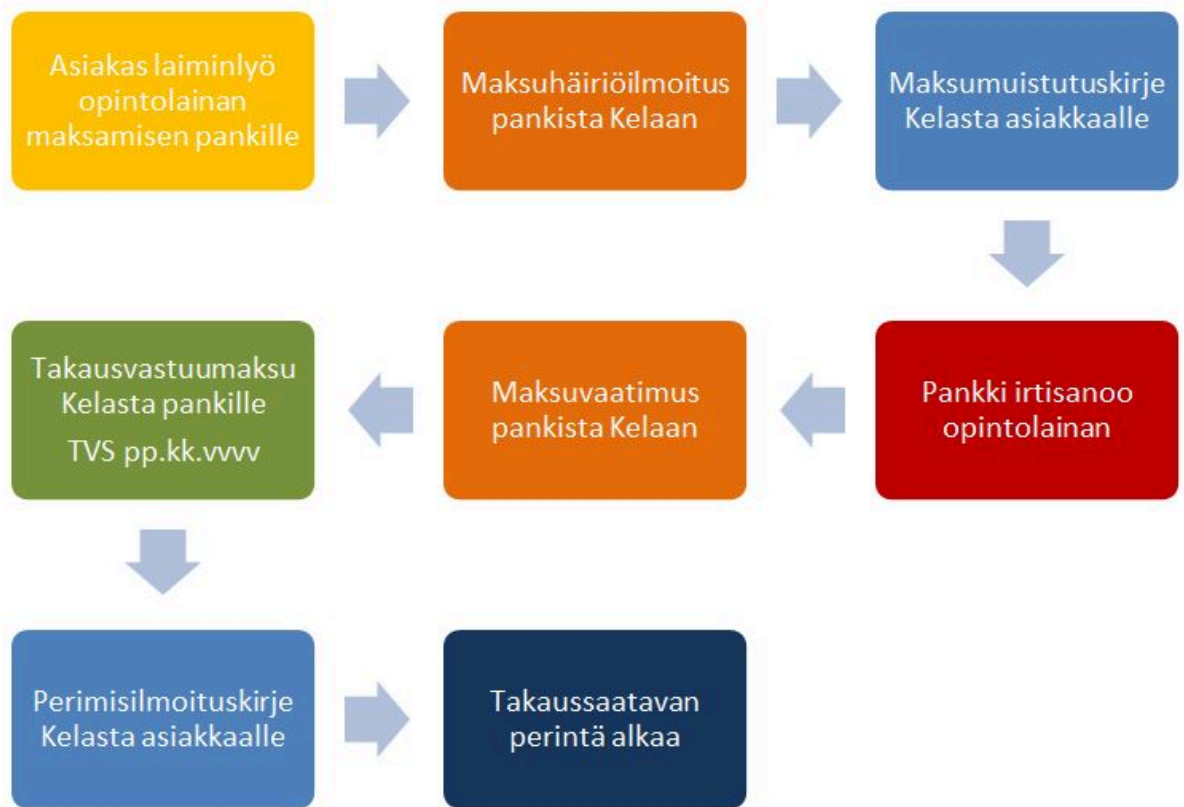
Lainan irtisanomisesta aiheutuvina hyväksyttävinä kuluina pidetään enintään 65 euron kuluja. Valtiontakaus ei koske muita pankin kuluja.

1.5 Opintolainan maksaminen pankille

Jos asiakas laiminlyö opintolainan maksamisen pankille, pankki voi vaatia Kelaa maksamaan lainan takaajana pankille. Kela maksaa lainan vaatimuksesta pankille myös jos asiakas kuolee tai opintolaina on mukana velkajärjestelyssä, yrityksen saneerauksessa tai konkurssissa.

1.5.1 Tietojen välitys

Opintolainoihin liittyvä tietojen välitys Kelan ja pankkien välillä on pääosin sähköistä ja automatisoitua. Tiedonvälityksestä ja yhteistyöstä takausvastuuasioissa on sovittu Kelan ja pankkien välisessä sopimuksessa ja sen liitteissä.

Kela tarkistaa pankin toimittamien tiedostojen sisällön oikeellisuuden ohjelmallisesti. Jos aineistossa todetaan Kelassa sen käsittelyn estävä virhe, koko aineisto hylätään. Pankin tulee tällöin toimittaa koko virheellinen aineisto Kelaan korjattuna uudelleen.

Jos tarkistuksessa havaitaan, että yksittäistä asiakasta koskevia maksuhäiriö- tai maksuvaatimustietoja pitää korjata tai täydentää, pankin tulee lähettää täydennetyt/ korjatut yksittäisen virheellisen maksuhäiriöilmoituksen tai maksuvaatimuksen tiedot uudessa tiedostossa Kelalle.

1.5.2 Maksuhäiriöilmoitus ja maksumuistutus

Pankin on ilmoitettava Kelalle asiakkaan maksuviivästyksestä viimeistään kuukauden kuluessa viivästyksen alkamisesta. Viimeistään kuukauden kuluessa maksuviivästyksen alkamisesta = häiriöeräpäivä (erääntyneen ja maksamatta olevan erän eräpäivä) + 1pv + 1 kk. Jos kyseinen päivä on lauantai tai pyhäpäivä, tulee maksuviivästyksestä ilmoittaa viimeistään seuraavana pankkipäivänä. Kelan tulee saada tiedot maksuhäiriöstä ajoissa myös sen takia, että korkoavustukseen oikeutetut velalliset ehtisivät hakea sitä.

Maksuhäiriöilmoituksessa pankin tulee ilmoittaa mm:

- asiakkaan ja pankin tunnistetiedot
- lainan numero
- lainatyyppi
- ensimmäisen ja viimeisen erääntyneen erän häiriöeräpäivät
- erääntyneen lyhennyksen ja/tai koron määrät
- velalliselta perittävät pankin kulut
- pankin yhteystiedot

Pankki ilmoittaa maksuhäiriötiedot Kelalle pääsääntöisesti sähköisesti. Pankki voi toimittaa maksuhäiriöilmoituksen sähköpostin liitteenä tai postitse vain poikkeustilanteessa, jos sähköinen toimittaminen ei ole mahdollista. Tällöin pankin pitää toimittaa Kelalle vastaavat tiedot kuin sähköisessä muodossa.

Maksuhäiriöilmoitukset tarkistetaan Kelassa. Kelasta voidaan tarvittaessa ottaa yhteyttä pankkiin, jos maksuhäiriöilmoitus on virheellinen.

Kun maksuhäiriöilmoitus on hyväksytty, Kela lähettää asiakkaalle maksumuistutuskirjeen, jossa kehoitetaan asiakasta ottamaan yhteyttä pankkiin ja kerrotaan mahdollisuudesta hakea korkoavustusta (ks. tarkemmin korkoavustuksesta). Pankin yhteystiedot tulostuvat Kelasta asiakkaalle lähetettävään maksumuistutuskirjeeseen pankin ilmoituksen mukaisina, joten pankin tulee huolehtia siitä, että ilmoitetut yhteystiedot ovat oikein ja riittävät, jotta asiakas voi niiden perusteella ottaa yhteyttä pankkiin. Maksumuistutuskirjeessä kerrotaan myös takauksaattavan perinnästä.

Jos asiakkaalla ei ole osoitetietoja, mutta Kelalla on käytössä muu asiakkaan yhteystieto, pyritään asiakkaan osoitetieto selvittämään. Jos yhteystietoja ei löydy, maksumuistutusta ei lähetetä.

Jos asiakkaalla on edunvalvoja, tulee edunvalvonnan sisältö tarkistaa. Jos edunvalvonta kattaa päämiehen omaisuuden ja taloudellisten asioiden hoitamisen, lähetetään maksumuistutus myös edunvalvojalle.

Jos asiakas on kuollut, Kela hylkää maksuhäiriöilmoituksen. Maksumuistutusta ei lähetetä, vaan otetaan yhteyttä pankkiin ja pyydetään pankkia toimittamaan maksuvaatimus Kelalle.

Jos asiakas on sopinut pankin kanssa opintolainan maksamisesta kuukausittain ja hän laiminlyö maksut usealta kuukaudelta peräkkäin, pankin tulee lähettää tiedot maksuhäiriöstä erikseen jokaisen erääntyvän kuukauden osalta. Kela lähettää asiakkaalle maksumuistutuksen jokaisen maksuhäiriöilmoituksen osalta erikseen.

Jos asiakas ottaa maksumuistutuksen perusteella yhteyttä Kelaan, asiakas ohjataan ottamaan yhteyttä pankkiin. Asiakkaalle voidaan kertoa opintolainan maksamisesta pankille valtion takausvastuun perusteella, takauksaattavien perinnästä sekä maksuvapautuksien myöntöperusteista yleisellä tasolla.

1.5.3 Opintolainan irtisanominen

Pankki voi irtisanoa opintolainan, kun häiriöeräpäivästä, eli siitä eräpäivästä, josta alkaen asiakas on laiminlyönyt opintolainan maksun pankille, on kulunut kolme kuukautta ja maksuhäiriön ilmoittamisesta Kelalle on kulunut vähintään kuukausi.

Irtisanomiselle ei ole säädetty tai sovittu takarajaa.

Pankki ei saa irtisanoa lainaa maksuviivästyksen takia, jos viivästyminen johtuu asiakkaan sairaudesta, työttömyydestä tai muusta siihen verrattavasta hänestä riippumattomasta seikasta, paitsi jos tämä viivästyksen kesto ja muut olosuhteet huomioon ottaen olisi pankille ilmeisen kohtuutonta.

Jokainen laina irtisanotaan erikseen. Pankki ilmoittaa irtisanomisesta asiakkaalle. Irtisanomisilmoituksessa mainitaan erääntyneen opintolainan viimeinen maksupäivä eli erääntymispäivä, jolloin asiakkaan on viimeistään maksettava erääntynyt laina ja korot pankille. Erääntymispäivän tulee olla vähintään kahden viikon päässä irtisanomisapäivästä.

Pankin ei tarvitse ilmoittaa irtisanomisesta erikseen Kelalle. Kela saa myöhemmin tiedon irtisanomisesta pankin maksuvaatimuksen perusteella.

Opintolainan irtisanominen peruuntuu, jos asiakas maksaa viivästyneen määrän irtisanomisajan kuluessa pankille (sovelletaan 1.9.1994 jälkeen solmittuihin luottosopimuksiin).

Opintolainaa ei lähtökohtaisesti voi irtisanoa, jos häiriöeräpäivä on koron pääomituslukukaudella.

Jos laina on irtisanottu virheellisesti, Kela ei maksa sitä pankille takaajana.

1.5.4 Maksuvaatimuksen esittäminen Kelalle

Pankki voi esittää maksuvaatimuksen Kelalle, jos kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

- asiakas on laiminlyönyt koron tai lainanlyhennyksen maksamisen pankille
- eräpäivästä on kulunut vähintään 3 kuukautta
- maksuhäiriön ilmoittamisesta Kelalle on kulunut vähintään kuukausi
- asiakas ei ole maksanut viivästynyttä määrää erääntymispäivään mennessä pankille.

Pankin tulee toimittaa maksuvaatimus Kelaan viipymättä, kuitenkin viimeistään kuukauden kuluttua irtisanomiskirjeessä mainitusta erääntymispäivästä. Jos kyseinen päivä on lauantai tai pyhäpäivä, tulee maksuvaatimus toimittaa viimeistään seuraavana pankkipäivänä. Jos pankkisopimuksessa sovittua aikarajaa ei noudateta, Kela ei maksa pankille luottokorkoa tai viivästyskorkoa.

Pankki voi esittää maksuvaatimuksen Kelalle myös, jos:

- asiakas on kuollut
- asiakkaalle on vahvistettu velkajärjestelyn maksuohjelma
- Kela on antanut suostumuksen vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn
- asiakkaalle on aloitettu yrityksen saneerausmenettely ja irtisanomisen edellytykset täyttyisivät **tai**
- asiakas on asetettu konkurssiin.

Pankin tulee tehdä jokaisesta opintolainasta erillinen maksuvaatimus.

Maksuvaatimuksessa pankin tulee ilmoittaa Kelalle mm:

- asiakkaan ja pankin tunnistetiedot
- lainan numero
- lainatyyppi
- lainan ensimmäinen nostopäivä

- häiriöeräpäivä
- irtisanomispäivä
- erääntymispäivä
- tiedot maksettavaksi vaadittavan opintolainan määrästä erikseen lainapääoman ja korkojen osalta sekä niiden yhteismäärä
- maksuyhteystiedot
- korkoprosentti loppukoron laskemista varten
- poikkeuksellinen maksuvaatimusperuste (asiakas kuollut, velkajärjestely aloitettu, velkajärjestely vahvistettu, vapaaehtoinen velkajärjestely, konkurssi, vain viimeinen erä maksamatta)
- tiedot velallisen hoitamatta jättämisestä korko- ja viivästyskorkojaksoista sekä kymmenestä viimeisestä opintolainatapahtumasta.

Maksuvaatimukset toimitetaan Kelaan pääsääntöisesti sähköisesti. Pankki voi toimittaa maksuvaatimustietoja sähköpostin liitteenä tai postitse vain poikkeustilanteessa, jos sähköinen toimittaminen ei ole mahdollista. Tällöin pankin pitää toimittaa lomakkeella **OG5: Maksuvaatimus - Opintolainan maksaminen pankille** Kelalle vastaavat tiedot kuin sähköisessä muodossa. Lomakkeessa pitää olla allekirjoitus.

1.5.4.1 Maksuvaatimuksen oikaisu

Jos pankki havaitsee, että se on lähettänyt määrältään liian pienen maksuvaatimuksen, pankki voi lähettää Kelalle aiemmin pankille maksettuun opintolainaan liittyvän lisävaatimuksen. Lisävaatimus/oikaisu pyyntö toimitetaan aina lomakkeella **OG5: Maksuvaatimus - Opintolainan maksaminen pankille** sähköpostin liitteenä tai postitse Kelaan.

Jos pankki on saanut liika suoritusta, pankin tulee palauttaa liikaa saamaansa määrä Kelalle. Palautuksessa tulee olla sen syyn yksilöivä viestitieto: Takausvastuu/Oikaisu ja päivä, jolloin Kela on maksanut lainan pankille sekä asiakkaan nimi ja henkilötunnus.

Jos pankki palauttaa Kelalle koko takausvastuusuorituksen, palautuksessa tulee olla sen yksilöivä tieto: Pankin palautus sekä asiakkaan nimi ja henkilötunnus.

1.5.4.2 Maksujen laiminlyönti

Ellei asiakas ole maksanut viivästynyttä määrää irtisanomisilmoituksessa mainittuun erääntymispäivään mennessä, pankki lähettää maksuvaatimuksen Kelaan.

Opintolainalle maksetut suoritukset tulee kohdentaa pankeissa seuraavasti:

1. opintolainan korot
2. viivästyskorot
3. erääntynyt lyhennys
4. pankin kulut

Jos ainoastaan pankin kulujen maksaminen on laiminlyöty, pankki ei voi vaatia Kelalta maksua takaaajana, koska valtiontakaus ei koske muita, kuin irtisanomiseen liittyviä pankin kuluja.

Erääntyneelle euromäärälle, jonka perusteella Kelalta voidaan vaatia maksua takaaajana, ei ole asetettu tai sovittu alarajaa.

Jos opintolaina on irtisanottu maksamattomien korkojen vuoksi, mutta korko on erääntynyt korkokaudella, jolla on pääomituslupa, ei opintolainaa makseta takaaajana. Korkojen pääomituslupatiedot toimitetaan pankeille kevätlukukauden osalta 15.5. mennessä ja syyslukukauden osalta 20.11. mennessä. Jos opintotuki kyseiselle lukukaudelle on myönnetty vasta pääomituslupatietojen toimittamisen jälkeen, ei pankille ole lähetetty pääomituslupaa automaattisesti.

Jos opintolaina on irtisanottu hoitamattoman lyhennyksen vuoksi ja lyhennys on erääntynyt korkokaudella, jolle on annettu pääomituslupa, ei opintolainaa makseta takaaajana. Pankille tulee ilmoittaa, että opintolainalla on pääomituslupa. Jos lyhennys on kuitenkin erääntynyt ennen pääomitukseen oikeuttavaa korkokautta, voidaan opintolaina maksaa takaaajana pankille.

1.5.4.3 Maksuvaatimuksen esittäminen ilman irtisanomista

Pankki voi esittää Kelalle maksuvaatimuksen ilman opintolainan irtisanomista seuraavissa tilanteissa:

- asiakas on kuollut
- opintolaina kuuluu velkajärjestelyn piiriin ja velkajärjestelyn maksuohjelma on vahvistettu tai opintolainalla on erääntyneitä maksueriä velkajärjestelyn aloittamista edeltävältä ajalta ja irtisanomisen edellytykset täytyisivät
- asiakkaalle on aloitettu yrityksen saneerausmenettely ja irtisanomisen edellytykset täytyisivät
- asiakas on asetettu konkurssiin
- kyseessä on viimeinen opintolainaerä

Näissä tilanteissa pankille ei makseta irtisanomiskuluja, koska opintolainaa ei ole tarpeen irtisanoa.

1.5.4.3.1 Asiakkaan kuolema

Asiakkaan kuoltua pankki voi esittää maksuvaatimuksen suoraan Kelalle ilman opintolainan irtisanomista ja vaikka maksuja ei olisi laiminlyöty. Maksuvaatimus tulee esittää Kelalle viipymättä, kun virallinen tieto kuolemasta on tullut väestötietorekisteristä. Opintolaina katsotaan kokonaan erääntyneeksi, kun maksuvaatimus on esitetty Kelalle.

Jos maksuvaatimus esitetään asiakkaan kuoleman perusteella, pankille ei makseta irtisanomiskuluja.

Asiakkaan kuolema ei katkaise viivästyskoron kertymistä erääntyneille maksuerille. Kuolintapauksissa viivästyskorkoa maksetaan kuten muissakin tapauksissa, eli enintään opintolainan erääntymispäivään saakka. Mikäli maksuja ei ole ollut erääntyneenä, viivästyskorkoa ei kerry ja tällöin myös loppukorko (korko erääntymispäivästä pankille maksamispäivään) maksetaan opintolainan velkakirjaehtojen mukaisen luottokoron korkoprosentilla, ei viivästyskorkoprosentilla. Kela laskee loppukoron pankin ilmoittaman korkoprosentin mukaisesti. Jos pankki on ilmoittanut loppukoron korkoprosentiksi virheellisesti viivästyskorkoprosentin, vaikka maksuja ei ole ollut rästissä, maksuvaatimus hylätään ja pankin tulee toimittaa uusi maksuvaatimus oikealla korkoprosentilla.

1.5.4.3.2 Velkajärjestely

Velkajärjestelyn piiriin kuuluvat kaikki sellaiset saatavat, joiden peruste on syntynyt ennen tuomioistuimen päätöstä velkajärjestelyn aloittamisesta. Opintolaina kuuluu velkajärjestelyn piiriin, jos opintolaina on nostettu pankista ennen velkajärjestelyn aloittamista. Lainaerät, jotka on nostettu velkajärjestelyn aloittamisen jälkeen eivät kuulu velkajärjestelyn piiriin. Velkajärjestelyn aloittamisen jälkeen nostettujen lainaerien osalta eräännyttäminen tulee tehdä normaalin irtisanomismenettelyn mukaisesti.

Velkajärjestelyn alettua velallinen ei saa maksaa velkajärjestelyn piiriin kuuluvaa opintolainaa ja vastoin tätä kieltoa suoritettu maksu on palautettava. Pankin on varmistettava ennen maksuvaatimuksen esittämistä, ettei lainaan ole otettu virheellisesti suorituksia vastaan velkajärjestelyn aloittamisen jälkeen. Jos näin on toimittu, pankin tulee huolehtia asian korjaamisesta ja lyhennysten palauttamisesta velalliselle ennen kuin maksuvaatimus Kelalle esitetään. Jos Kelassa havaitaan, että lainaan on tullut suorituksia velkajärjestelyn aloittamisen jälkeen, maksuvaatimus hylätään. Kela pyytää pankkia palauttamaan perityt suoritukset asiakkaalle ja esittämään uuden maksuvaatimuksen sen jälkeen.

Velkajärjestelyn alettua velalliseen ei saa kohdistaa maksuviivästyksen seuraamuksia velkajärjestelyyn kuuluvan opintolainan osalta. Kiellon piiriin kuuluu viivästyskoron periminen asiakkaalta ja opintolainan irtisanominen maksuviivästyksen vuoksi.

Pankki voi esittää maksuvaatimuksensa Kelalle silloin, kun tuomioistuin on vahvistanut velkajärjestelyn maksuohjelman tai Kela on antanut suostumuksensa vapaaehtoiseen sopimukseen velkajärjestelystä.

Velkajärjestelyn alkaminen ei estä pankkia perimästä opintolainaa takauksen perusteella Kelalta myöskään silloin, jos velalla on erääntyneitä maksueriä velkajärjestelyn aloittamista edeltäneeltä ajalta ja irtisanomisen edellytykset ovat olemassa. Suorituksen vaatiminen Kelalta ei edellytä lainan irtisanomista.

- Jos opintolainalla on erääntyneitä maksueriä velkajärjestelyn aloittamista edeltävältä ajalta ja eräpäivästä on kulunut kolme kuukautta, voi pankki esittää Kelalle maksuvaatimuksen opintolainasta aloitetusta velkajärjestelystä huolimatta, kun häiriöeräpäivästä on kulunut kolme kuukautta. Opintolainaa ei silloin irtisanota eikä maksuhäiriöilmoitusta Kelalle edellytetä.
- Irtisanomiskulut maksetaan vain, jos opintolaina on irtisanottu jo ennen velkajärjestelyn aloitusta.
- Jos opintolainalla ei ole erääntyneitä ja maksamattomia maksueriä velkajärjestelyn aloittamista edeltäneeltä ajalta, voi opintolainan maksaa takaajana vasta sitten, kun maksuohjelma on vahvistettu, vaikka opintolainalle velkajärjestelymenettelyn aikana erääntyisikin maksueriä pankin asiakkaan kanssa tekemän maksusuunnitelman mukaisesti.
- Viivästyskorkoa voidaan maksaa takaajana ennen velkajärjestelyn aloitusta erääntyneille erille ja velkajärjestelyn aloittamispäivän jälkeen erääntyneille maksuerille normaalisti.
- Loppukorko maksetaan opintolainan velkakirjaehtojen mukaisen luottokoron korkoprosentilla, ei viivästyskorkoprosentilla. Kela laskee loppukoron pankin ilmoittaman korkoprosentin mukaisesti. Jos pankki on ilmoittanut loppukoron korkoprosentiksi viivästyskorkoprosentin, maksuvaatimus hylätään ja pankin tulee toimittaa uusi maksuvaatimus oikealla korkoprosentilla.

Pankki ei voi irtisanoa lainaa pelkästään sillä perusteella, että velkajärjestely on aloitettu.

Jos vain osa opintolainasta kuuluu velkajärjestelyn piiriin:

- Laina on jaettava pankissa ja muodostettava velkajärjestelyn aloittamisen jälkeen nostetuista eristä ns. uusi erillinen opintolaina. Jos tämä ei onnistu, Kela maksaa ennen velkajärjestelyn aloittamista nostetun lainan osan ja jäljelle jäävä lainan osa jää pankille samalla lainan numerolla.
- Pankki ei saa ilmoittaa takausvastuun perusteella maksettua suoritusta Kelalle opintolainan lyhennyksenä seuraavan vuoden lyhennystiedoissa.
- Pankin pitää toimittaa Kelalle velkakirjasta kopio, jossa selvästi todetaan asiakirjan olevan kopio. Velkakirjakopion ja siirtoilmoituksen liitteenä tulee olla selvitys siitä, että Kela on maksanut osan opintolainasta pankille velkajärjestelyn perusteella.

1.5.4.3.3 Yrityssaneeraus

Saneerausvelalla tarkoitetaan kaikkia velallisen velkoja, jotka ovat syntyneet ennen saneeraushakemuksen vireille tuloa. Opintolaina kuuluu saneerausvelkoihin, jos opintolaina on nostettu ennen saneeraushakemuksen vireille tuloa.

Saneerausmenettelyn alkaminen keskeyttää viivästyskoron kertymisen saneerausvelalle asiakasta kohtaan. *Saneerausmenettelyn alkamisella* tarkoitetaan sitä ajankohtaa, jona tuomioistuim on tehnyt päätöksen saneerausmenettelyn aloittamisesta.

Saneerausmenettelyn alettua velalliseen ei saa kohdistaa toimenpiteitä maksukiellon piiriin kuuluvan saneerausvelan perimiseksi. Velalliseen ei tällaisen velan osalta saa kohdistaa maksuviivästyksen seuraamuksia. Kiellon piiriin kuuluu viivästyskoron periminen asiakkaalta ja opintolainan irtisanominen maksuviivästyksen vuoksi.

Saneerausmenettelyn alkaminen ei kuitenkaan estä pankkia perimästä opintolainaa takauksen perusteella Kelalta, jos irtisanomisen edellytykset ovat olemassa. Suorituksen vaatiminen Kelalta ei edellytä lainan irtisanomista.

- Viivästyskorkoa voidaan maksaa ennen saneerausmenettelyn alkamista erääntyneille erille ja saneerausmenettelyn alkamispäivän jälkeen erääntyneille erille normaalisti.
- Loppukorko maksetaan opintolainan velkakirjaehtojen mukaisen luottokoron korkoprosentilla, ei viivästyskorkoprosentilla. Kela laskee loppukoron pankin ilmoittaman korkoprosentin mukaisesti. Jos pankki on ilmoittanut loppukoron korkoprosentiksi viivästyskorkoprosentin, maksuvaatimus hylätään ja pankin tulee toimittaa uusi maksuvaatimus oikealla korkoprosentilla.

Pankki ei voi irtisanoa lainaa pelkästään sillä perusteella, että saneerausmenettely on aloitettu.

1.5.4.3.4 Konkurssi

Konkurssisaatavalla tarkoitetaan sellaista velalliselta olevaa saatavaa, jota koskeva velallisen sitoumus tai muu oikeusperuste on syntynyt ennen konkurssin alkamista. Opintolaina kuuluu konkurssisaataviin, jos opintolaina on nostettu ennen konkurssin alkamista.

Konkurssisaatava, joka ei ole erääntynyt, katsotaan konkurssissa erääntyneeksi velkojan ja velallisen välisessä suhteessa. Tätä ei kuitenkaan sovelleta, jos konkurssi peruuntuu tai ylempi tuomioistuin kumoaa konkurssiin asettamista koskevan päätöksen.

Jos asiakas on asetettu konkurssiin, pankki saa vaatia suoritusta Kelalta ilman lainan irtisanomista.

- Irtisanomiskuluja ei makseta.
- Viivästyskorkoa maksetaan erääntyneille erille normaalisti.

1.5.5 Maksuvaatimuksen tarkistaminen

Kaikki pankkien lähettämät maksuvaatimukset tarkistetaan päivittäin. Pankilta pyydetään tarvittaessa uusi maksuvaatimus, jos maksuvaatimuksen tiedot ovat joltain osin virheelliset tai puutteelliset.

Jos maksuhäiriöilmoituksia on tullut säännöllisesti useammasta saman pankin opintolainasta, mutta maksuvaatimusta ei esitetä kaikista yhtä aikaa, voi pankkiin ottaa yhteyttä ja tiedustella onko myös muu opintolaina irtisanottu. Jos myös muu laina on jo irtisanottu, voi saapuneen maksuvaatimuksen jättää odottamaan muun lainan maksuvaatimusta. Samana päivänä samalle pankille maksetut lainat yhdistetään perintäjärjestelmään yhdeksi takaussaatavaksi, mikä helpottaa perintätoimia jatkossa.

Jos maksuvaatimuksessa ilmoitettu opintolainan numero on eri kuin maksuhäiriöilmoituksessa, tulee lainan numero tarkistaa pankista. Jos lainan numero on muuttunut ja maksuvaatimus on toimitettu uudella lainanumerolla, maksuvaatimus hyväksytään. Jos lainan numerossa on virhe, maksuvaatimus hylätään ja pankin tulee toimittaa uusi maksuvaatimus oikealla lainanumerolla.

1.5.5.1 Asiakkaan maksusuoritusten huomioiminen

Maksuvaatimusta käsiteltäessä tarkistetaan, että asiakkaan maksamat suoritukset on huomioitu oikein maksuvaatimuksessa.

Jos asiakas on maksanut viivästyneet maksut, eli viimeisimmän maksuhäiriöilmoituksen mukaan erääntyneet erät ennen velan erääntymispäivää (=irtisanomisilmoituksessa ilmoitettu viimeinen maksupäivä), velkaa ei voida maksaa takaajana. Jos suoritus on jäänyt vajaaksi sen vuoksi, että pankki on kirjannut osan suorituksista omille kuluilleen, pitää pankin oikaista maksujen kirjausta siten, että maksut kirjataan ensisijaisesti erääntyneeseen korkoon ja lyhennykseen.

1.5.5.2 Korot ja viivästyskorot

Maksuvaatimuksesta tarkistetaan että:

- korkojaksot ovat loogisesti oikein maksuhäiriöilmoitusten tietoihin verrattuna;
- viivästyskorkojaksot ovat loogisesti oikein maksuhäiriöilmoitusten tietoihin verrattuna; ja
- viivästyskorot ja loppukorko on vaadittu oikein, jos maksuvaatimuksen perusteena on asiakkaan kuolema, velkajärjestely, yrityssaneeraus tai konkurssi.

Jos korot on laskettu virheellisesti tai virheellisellä korkoprosentilla, maksuvaatimus hylätään ja pankin tulee toimittaa uusi maksuvaatimus oikeilla tiedoilla Kelalle. Maksuvaatimuksen hylkäämisen syy ilmoitetaan pankille.

Jos erääntymispäivästä maksuvaatimuksen lähettämiseen on yli 1 kuukausi (erääntymispäivä + 1 kk tai tätä seuraava pankkipäivä), ei pankille makseta luottokorkoa tai viivästyskorkoa.

Jos häiriöeräpäivä on vanha, tarkistetaan korkojen ja viivästyskorkojen ajanjaksot. Yli 3 vuotta vanhat korot poistetaan takauksen vanhentumisen perusteella, jos vanhentumista ei ole katkaistu.

Jos korot on sinänsä laskettu oikein, mutta korkoja ei makseta aikarajojen ylittymisen tai takauksen vanhentumisen vuoksi maksuvaatimuksen mukaisesti, korkojaksot muutetaan Kelassa manuaalisesti ja maksuvaatimus hyväksytään muutettujen tietojen mukaisena.

1.5.5.3 Irtisanomiskulut

Lainan irtisanomisesta aiheutuvina hyväksyttävinä kuluina pidetään enintään 65 euron kuluja. Jos pankki vaatii irtisanomiskuluina enemmän, 65 eurosta ylimenevää osaa kuluista ei makseta.

Irtisanomiskulut maksetaan yhtä opintolainasuoritusta tai häiriöeräpäivää kohti. Häiriöeräpäivällä tarkoitetaan sitä eräpäivää, jona asiakas ensimmäisen kerran on jättänyt opintolainansa hoitamatta. Jos asiakkaalla on samassa pankissa useita opintolainoja ja irtisanomisen edellytykset täyttyvät kaikkien opintolainojen kohdalla, tulee pankin irtisanoa samalla kertaa kaikki lainat. Irtisanomiskuluja ei makseta uudelleen, jos samana häiriöeräpäivänä hoitamatta jääneestä opintolainasta on jo aiemmin esitetty Kelalle maksuvaatimus.

- Jos samasta pankista tulee saman asiakkaan opintolainoista useita maksuvaatimuksia yhtä aikaa, maksetaan irtisanomiskulut vain kerran.
- Samalla kertaa irtisanotuiksi katsotaan myös ne saman pankin saatavat, jotka on irtisanottu 30 päivän sisällä. Tällöin irtisanomiskulut maksetaan vain kerran.
- Jos saman pankin lainojen häiriöeräpäivä on sama, irtisanomiskulut maksetaan vain kerran riippumatta siitä, kuinka pitkä väli maksuvaatimusten lähettämisellä on. Irtisanomiskulut maksetaan vain ensimmäisen maksuvaatimuksen perusteella.
- Jos opintolainat on alun perin myönnetty eri pankeista tai eri konttoreista, jotka on myöhemmin ennen maksuvaatimuksen esittämistä yhdistetty, katsotaan irtisanomiskulujen osalta, että kyseessä on saman pankin saatavat.
- Jos opintolainat on myönnetty saman pankkiryhmän eri konttoreista, mutta lainojen irtisanominen ja maksuvaatimuksen tekeminen hoidetaan samasta yksiköstä, katsotaan irtisanomiskulujen osalta, että kyseessä on saman pankin saatavat.

Irtisanomiskuluja ei makseta, jos opintolainaa ei ole tarvinnut irtisanoa ennen maksuvaatimuksen esittämistä Kelalle.

1.5.5.4 Korkoavustuksen huomioiminen

Pankille mahdollisesti maksettu korkoavustus tulee olla huomioituna pankin esittämässä maksuvaatimuksessa. Kelassa tarkistetaan, onko korkoavustus huomioitu maksuvaatimuksessa. Jos korkoavustusta ei ole huomioitu, eikä erääntynyttä korkoa tai pääomaa jää jäljelle pankille maksettu korkoavustus huomioon ottaen, ei opintolainaa makseta takaajana pankille.

1.5.5.5 Opintolainan tai takauksen vanhentuminen

Jos opintolaina on vanhentunut pankin asiakkaaseen nähden, myös Kelan vastuu takaajana on lakannut.

- Opintolaina vanhentuu pankin ja asiakkaan välisessä velkasuhteessa 3 vuodessa.
- Jos erääntymispäivästä on kulunut yli 3 vuotta, tulee pankilta tarkistaa onko vanhentuminen katkaistu asiakkaaseen nähden ja jos on, niin miten.
- Jos vanhentumista ei ole eräännyttämisen jälkeen katkaistu, ei lainaa makseta pankille, koska velka on lakannut vanhentumisen vuoksi.

Markkinaehtoisten lainojen valtiontakaus on voimassa 30 vuotta ensimmäisen lainaerän nostamisesta. Maksuvaatimus on toimitettava Kelalle ennen takauksen vanhentumista.

- Markkinaehtoisten opintolainojen valtiontakaus ei vanhene lainapääoman osalta takauksen Opintotukilain mukaisena voimassaoloaikana.
- Korkojen ja irtisanomiskulujen osalta Kelan vastuu pankkiin nähden vanhentuu kolmen vuoden kuluttua niiden erääntymisestä, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu Kelaan nähden.

Jos opintolainaa ei makseta pankille opintolainan tai takauksen vanhentumisen takia, pankille ilmoitetaan asiasta.

1.5.6 Maksaminen pankille

Kun pankin esittämä maksuvaatimus hyväksytään, Kela maksaa pankille lainan pääoman, pääomitetut korot, lainan luottosopimuksen mukaisen koron, viivästyskoron ja kohtuulliset irtisanomiskulut.

Pankki laskee viivästyskoron häiriöeräpäivänä hoitamatta jääneille erille erääntymispäivään saakka. Erääntymispäivän jälkeisestä päivästä maksupäivään saakka viivästyskorkoa maksetaan koko irtisanotulle yhteismäärälle, joka käsittää pääoman, koron ja viivästyskoron, mutta ei irtisanomiskuluja. Kela laskee saatavalle koron erääntymispäivästä pankille maksupäivään.

Samana päivänä samalle pankille maksetut opintolainat yhdistetään Kelan perintäjärjestelmään yhdeksi takaussaatavaksi.

1.5.7 Velkakirjojen toimittaminen ja säilytys

Pankin tulee toimittaa opintolainavelkakirja Kelalle siirtomerkinnällä varustettuna kuukauden kuluessa siitä, kun pankki on saanut Kelalta valtion takauksen perusteella suorituksen opintolainasta.

Alkuperäiset paperiset velkakirjat arkistoidaan Kelassa ja niiden säilytysaika on 21 vuotta siitä, kun velka on maksettu pankille.

1.6 Perimisilmoitus

Jos asiakkaalla ei ole ollut mahdollisuutta tai kykyä maksaa opintolainaa pankille, Kela maksaa valtiontakauksen perusteella opintolainan pankille ja perii takaussaatavan asiakkaalta.

Kun Kela on maksanut opintolainan valtiontakauksen perusteella pankille, lähetetään asiakkaalle seuraavana päivänä perimisilmoituskirje. Perimisilmoituksessa kerrotaan asiakkaalle, että Kela on maksanut opintolainan takajana pankille ja kehoitetaan asiakasta maksamaan takaussaatava Kelalle kirjeessä ilmoitettuun päivään mennessä tai ottamaan yhteyttä Kelan perintäkeskukseen takaisinmaksusta sopimiseksi. Perimisilmoituksessa kerrotaan myös mahdollisuudesta hakea maksuvapautusta.

Jos asiakkaalle ei ole osoitetta väestötietojärjestelmässä eikä asiakas myöskään ole ilmoittanut osoitetta Kelalle, pyritään asiakkaan osoitetieto selvittämään. Jos asiakkaalla on käytössä Kelan viestipalvelu, tulee asiakkaaseen olla yhteydessä viestillä. Mikäli asiakkaalle löytyy puhelinnumero, tulee asiakkaaseen olla yhteydessä puhelimitse. Jos asiakkaalle ei asian selvittelystä huolimatta löydy osoitetta, voidaan opintolainan takaussaatava lähettää suoraan ulosottoon perimisilmoitusta lähettämättä.

Jos asiakkaalla on edunvalvoja, tulee edunvalvonnan sisältö tarkistaa. Jos edunvalvonta kattaa päämiehen omaisuuden ja taloudellisten asioiden hoitamisen, lähetetään perimisilmoitus edunvalvojalle.

Työkyvyttömillä asiakkaille lähetetään perimisilmoituksen lisäksi maksuvapautushakemuslomake, jos asiakkaalla saattaisi käytettävissä olevien tietojen perusteella olla mahdollisuus saada maksuvapautus takaussaatavasta. Ks. [Maksuvapautus koko velasta työkyvyttömyyden perusteella](#).

Jos asiakas on kuollut, perimisilmoitusta ei lähetetä, vaan takaussaatavasta luovutaan. Ks. [Perinnästä luopuminen](#).

Jos opintolainan määrä on takausvastuumaksun maksamishetkellä 150 euroa tai vähemmän korkoineen ja kuluineen, perimisilmoitusta ei lähetetä vaan takaussaatavasta luovutaan vähäisen määrän perusteella. Ks. [Perinnästä luopuminen](#).

1.6.1 Perustevalitus

Asiakkaan on mahdollista tehdä perustevalitus opintolainan takaussaatavasta, jos hän katsoo, että saatava on määrätty tai maksuunpantu virheellisesti. Perustevalitus tehdään samalle viranomaiselle kuin säännönmukainen valitus eli opintotuen muutoksenhakulautakunnalle. Muutoksenhakuviranomainen voi kieltää saatavan ulosoton tai määrätä sen keskeytettäväksi, jollei perustevalitus ole ilmeisen aiheeton.

Opintotuen muutoksenhakulautakunnan päätöksestä perustevalitusasiassa saadaan valittaa vakuutusosoikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valituskirjelmä on toimitettava mainitussa määräajassa vakuutusosoikeudelle.

1.7 Osamaksusuunnitelma

Takaussaatavan perinnässä pyritään saamaan suoritus takaussaatavalle vapaaehtoisesti. Ensisijaisesti asiakkaan tulisi maksaa takaussaatava kertasuorituksena perimisilmoituksessa ilmoitettuun päivään mennessä. Jos asiakas ei voi maksaa takaussaatavaa kertasuorituksena, Kelan perintäkeskus voi sopia asiakkaan kanssa osamaksusuunnitelmasta.

1.7.1 Osamaksusuunnitelman harkinta perintäkeskuksessa

Osamaksusuunnitelma tulee laatia [Osamaksusuunnitelman kuukausierä ja kesto](#)-kohdan ohjeen mukaisesti.

Perintäkeskus ei voi suostua osamaksusuunnitelman tekemiseen silloin, jos:

- takaussaatava on jo ulosotossa
- samasta takaussaatavasta on jo aikaisemmin tehty useampi osamaksusuunnitelma, eivätkä ne ole toteutuneet sovitusti.

Takaussaatavan maksamista ei voi lykätä eikä asiakkaalle voi myöntää maksuvapaita kuukausia.

Jos asiakas saa tai on hakemassa toimeentulotukea, asiakasta on hyvä muistuttaa siitä, että takaussaatavan vapaaehtoista maksamista ei huomioida menona toimeentulotuessa.

1.7.2 Osamaksusuunnitelman kuukausierä ja kesto

Osamaksusuunnitelma tulee laatia alla olevan taulukon mukaisesti.

Osamaksusuunnitelman kuukausierä ja kesto suhteessa velan jäljellä olevaan määrään

Perittävää jäljellä	Minimilyhennys	Maksimilyhennysaika
60,00 - 1000,00 euroa	30 euroa/kk	12 kuukautta (1 vuosi)
1000,01 - 2000,00 euroa	50 euroa/kk	24 kuukautta (2 vuotta)
2000,01 - 4000,00 euroa	80 euroa/kk	36 kuukautta (3 vuotta)
4000,01 -	100,00 euroa/kk	120 kuukautta (10 vuotta)

Perittävää jäljellä määrä tarkoittaa velan jäljellä olevaa määrää korkoineen. Maksusuunnitelma tulee laatia siten, että siinä huomioidaan sekä minimilyhennys että maksimilyhennysaika. Molempien ehtojen tulee täyttyä.

Esimerkki

Asiakkaan takaussaatava on pääomaltaan 900 euroa. Maksusuunnitelmaa ei voi tehdä minimilyhennyksellä 30 euroa, koska maksusuunnitelma olisi yli maksimikeston. Maksusuunnitelma voidaan tehdä maksimilyhennysajan mukaisesti $900/12=76,63$ euroa/kk (huomioitu juokseva korko 4 %).

Pääsääntöisesti osamaksusuunnitelma tulee laatia yllä olevan taulukon mukaisissa rajoissa.

- Osamaksusuunnitelman kesto voidaan poikkeuksellisesti pidentää enintään yhdellä vuodella. Osamaksusuunnitelman kesto ei kuitenkaan voi olla yli 10 vuotta. Kuukausierä ei voi olla alle 30 euroa/kk.
- Osamaksusuunnitelmaa, jonka aikana takaussaatavan pääoma tai korko vanhenee, ei voi tehdä. Jos kyseessä on vanha velka, on huomioitava, että

osamaksusuunnitelman viimeisen erän ja velan vanhentumisen väliin on jätävä aikaa vähintään yksi vuosi.

Eräpäivän siirrosta saman kuukauden aikana on mahdollista sopia. Mahdollista on sopia myös maksuerän siirrosta seuraavan kuukauden yhteyteen.

1.7.3 Määräaikaisesti pienempi osamaksuerä

Osamaksusuunnitelma tulee laatia siten, että takaussaatava tulee kokonaisuudessaan maksetuksi [Osamaksusuunnitelman kuukausierä ja kesto](#) –kohdan mukaisessa määräajassa. Pääsääntöisesti osamaksusuunnitelma tehdään toistaiseksi voimassa olevalla maksuerällä. Poikkeuksellisesti ja perustellusta syystä osamaksusuunnitelma voidaan tehdä määräajaksi pienemmällä maksuerällä seuraavin ehdoin:

- Asiakkaan kanssa tulee sopia samalla koko takaussaatavan maksamisesta. Asiakkaan kanssa tulee siis aina sopia samalla myös määräajan jälkeen voimaan tuleva toistaiseksi voimassa oleva maksuerä.
- Määräaikaisuudelle tulee olla peruste, jonka päättymisajankohta tulee olla tiedossa (sairausloma, lomautus, tiedossa oleva työllistyminen, vanhempainrahakauden päättyminen, opintojen päättyminen tms.)
  - Poikkeus: Vasta työttömäksi jääneen osalta voidaan sopia määräaikaisesti pienempi maksuerä enintään 6 kk ajaksi ilman tiedossa olevaa työllistymisajankohtaa.
- Määräaikaisesti pienempi maksuerä sovitaan perusteen (esim. sairausloman) keston ajaksi.
- Määräaikaisuuden kesto voi olla kuitenkin enintään 6 kk.
  - Poikkeus: Määräaikaisesti pienempi maksuerä voidaan sopia äitiys- ja vanhempainvapaan keston ajaksi, vaikka se ylittäisi 6 kk.
- Minimierä on 30 euroa/kk.

Poikkeus! Asiakkaan kanssa voi sopia, että hänen ei tarvitse maksaa takaussaatavalle suorituksia varusmies- ja siviilipalveluksen keston ajalta.

1.7.4 Osamaksusuunnitelman muuttaminen

Osamaksusuunnitelmaa voidaan muuttaa perustellusta syystä sen keston aikana asiakkaan ehdotuksen perusteella. Muuttaminen voi koskea kuukausierää tai maksuaikaa. Muuttamisesta huolimatta maksusuunnitelman tulee täyttää osamaksusuunnitelmalle asetetut ehdot.

Osamaksusuunnitelmaa ei muuteta, jos:

- osamaksusuunnitelma on jo sovittu enimmäismaksuajalle tai
- aiemmat osamaksusuunnitelmat eivät ole toteutuneet.

1.7.5 Osamaksusuunnitelma ja useita saatavia

Osamaksusuunnitelmaa tehtäessä tulee aina ottaa huomioon asiakkaan mahdolliset muut opintolainan takaussaatavat, elatusapuvelat ja etuuksien takaisinperintä. Muuta velkaa koskevan osamaksusuunnitelman aikana syntyvää uutta velkaa peritään normaalisti ja myös uudelle velalle voidaan tehdä osamaksusuunnitelma. Asiakas voi neuvotella osamaksusuunnitelman tekemisestä perintäkeskuksen kanssa.

Uudelle velalle tehtävä osamaksusuunnitelma edellyttää perintäkeskuksen tekemää kokonaisharkintaa, jossa asiakkaan velkojen yhteismäärään tulee kiinnittää erityistä huomiota. Etuuksien takaisinperinnän ja elatusapuvelan perinnän osalta tulee ottaa huomioon erilliset ohjeet Takaisinperintä ja Elatusapuvelan perintä näiden perintälajien osalta.

Pääsääntöisesti jokaiselle velalle tehdään erillinen, kyseiselle velalle ohjeistuksen mukaan riittävä osamaksusuunnitelma. Perustellusta syystä voidaan tehdä osamaksusuunnitelmat siten, että asiakas maksaa ensin esim. pienen tai vanhentuvan velan, jonka jälkeen asiakas alkaa maksamaan muuta velkaa. Kaikkien opintolainan takauksena olevien maksamisten tulee kuitenkin alkaa 12 kk kuluessa maksuista sopimisesta.

Jos asiakkaalla on jostakin muusta aiemmasta velasta osamaksusuunnitelma ja asiakas noudattaa sitä, ei tällaista velkaa voi ilman asiakkaan suostumusta siirtää ulosottoon.

1.7.6 Osamaksusuunnitelman laiminlyönti ja raukeaminen

Osamaksusuunnitelmien toteutumista seurataan ohjelmallisesti. Jos asiakas laiminlyö suunnitelman mukaisen maksuerän maksamisen, lähetetään asiakkaalle kaksi maksukehotuskirjettä. Toinen maksukehotuskirje sisältää huomautuksen asian siirtämisestä ulosottoon laiminlyönnin jatkuessa. Mikäli laiminlyönti jatkuu, perintä siirretään ulosottoon.

Jos asiakkaan kanssa on sovittu useamman saatavan maksamisesta siten, että asiakas maksaa ensin yhtä saatavaa ja asiakas laiminlyö ko. saatavan maksamisen, maksusuunnitelma raukeaa kaikkien saatavien osalta.

1.8 Kuittaaminen

Jos Kela maksaa asiakkaalle jotain etuutta, Kela voi sopia asiakkaan kanssa opintolainan takauksena olevien kuittaamisesta tästä etuudesta. Jos perintään halutaan käyttää myös etuuden takautuvasti maksettavat erät, siitä on sovittava erikseen asiakkaan kanssa. Kuittaamisesta voidaan sopia asiakkaan ehdotuksen perusteella. Asiakkaalle tulee ilmoittaa kirjeellä tai viestillä, miten kuittaus toteutetaan.

Kuittaus on aina kohdistettava asiakkaan omaan etuuteen. Opintolainan takauksena olevaa ei saa kuitata toisen henkilön etuudesta, vaikka hän olisi antanut suostumuksensa kuittaamiseen.

Kuittausta käytettäessä kuittaus tulee pyrkiä kohdistamaan ensisijaisesti sellaiseen etuuteen, joka on maksussa pitkäaikaisesti, esimerkiksi lapsilisään. Jos maksusuunnitelmaa ei voida toteuttaa kokonaan kuittaamalla, tehdään asiakkaan kanssa kuittaamisen sijaan osamaksusuunnitelma.

Kuittaamisesta ei voida sopia silloin, jos asiakas on toimeentulotuen saaja.

Kuittauksen määrä

Kuukausittaisen kuittauksen määrässä noudatetaan samoja määriä ja aikarajoja kuin osamaksusuunnitelmaa tehtäessä. Kuittauksen vähimmäismäärä on aina 30 euroa/kk.

Kuittauksen lopettaminen

Kuittaus lopetetaan, jos asiakas alkaa saada toimeentulotukea. Kuittaminen voidaan lopettaa myös asiakkaan vaatimuksesta. Jo kuitattuja eriä ei lähtökohtaisesti palauteta, koska kuittaminen on perustunut asiakkaan kanssa sovittuun menettelyyn.

Jos kuittaminen lopetetaan, perintää jatketaan muulla tavoin.

Suojaosuus

Työttömyysetuuksien (peruspäiväraha, työmarkkinatuki) sekä vuorottelukorvauksen kuittamista rajoittavat ulosottoaaren 4 luvun 48– 50 §:n palkan ulosmittausta koskevat säännökset (TTL 1290/2002 11 luku 13 §). Maksuerän nettomäärästä on jätettävä kuittaamatta vähintään suojaosuus, joka on maksukauden kutakin päivää kohti laskettu rahamäärä. Suojaosuus jätetään paitsi velallisen omaan elatukseen, myös hänen elatuksensa varassa olevien aviopuolison sekä omien ja puolison lasten elatukseen. Suojaosuuden pitää jäädä velallisen käyttöön viikon kaikkina päivinä. Jos velallinen saa palkkaa tai muuta ulosmittauskelpoista etuutta (esim. osaeläkettä), suojaosuus lasketaan tulojen yhteenlasketusta nettomäärästä.

[Katso suojaosuudet.](#)

1.9 Ulosotto

Jos opintolainan takaussaatavaa ei ole maksettu annetussa määräajassa eivätkä maksukehotukset tai muut perintätoimet ole tuottaneet tulosta, perintä siirretään ulosottoon.

Kelan ja ulosottoviranomaisen välillä on käytössä sähköinen ulosotto. Pääasiassa opintolainan takaussaatavat siirretään ulosottoon sähköisesti ja ohjelmallisesti. Tietyissä tilanteissa takaussaatava joko siirretään sähköiseen ulosottoon manuaalisesti tai ulosottohakemus tehdään manuaalisesti.

Kun saatava siirretään ulosottoon, haetaan pääsääntöisesti tavallista ulosottoa ja samalla pyydetään passiivirekisteröintiä. Jos asiakas asuu ulkomailla ja perintää on mahdollisen varattomuusmerkinnän jälkeen tarkoitus jatkaa ulkomailla, passiivirekisteröintiä ei pyydetä.

Ulosottohakemus lähetetään ulosottoviranomaiselle. Hakemuksen saatuaan ulosottoviranomainen merkitsee ulosoton vireille, antaa saatavalle asianumeron sekä ilmoittaa samalla asianumeron ja vireilläolon Kelalle.

Jos asiakas maksaa takaussatavaa Kelalle asian ollessa vireillä ulosotossa, Kelan tulee ilmoittaa ns. ohimaksusta ulosottoon. Myös asian vireillä olon aikana myönnettyistä koronmaksuvapautuksista tulee ilmoittaa ulosottoon.

Silloin kun asiakkaalta ei löydetä ulosmitattavaa omaisuutta tai tuloa, ulosottoasian vireilläolo päättyy varattomuustodistuksen antamiseen. Kela voi velkojana pyytää, että mahdollisen varattomuus- tai varattomuus- ja tuntemattomuusesteen jälkeen saatava merkitään ulosoton passiivirekisteriin. Passiivirekisterissä olevassa asiassa ei tehdä aktiivisia perintätoimia ulosotossa eikä asia rekisteröinnin aikana ole ulosotossa vireillä. Jos asiakkaalle kuitenkin rekisteröintiajan kuluessa ilmaantuu ulosmitattavaa omaisuutta (esim. veronpalautus), se ulosmitataan passiivirekisterissä olevan saatavan hyväksi. Kelan tulee ilmoittaa ulosottoon passiivisaatavan saldo ulosoton pyynnöstä.

Jos passiivisaatava tulee kokonaan suoritetuksi, asiasta tulee ilmoittaa ulosottoon. Passiivirekisteröinti on voimassa kaksi vuotta estetodistuksen päivämäärästä.

[Lue lisää ulosotosta.](#)

Ulosottokaari.

1.9.1 Ulosoton peruminen ja rajaaminen

Kela ei pääsääntöisesti peru ulosottoperintää. Ulosottoperintä voidaan poikkeuksellisesti perua niissä tilanteissa, joissa suostutaan velallisen ehdottamaan velkasovintoon tai velkajärjestelylain mukaiseen vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn. Ulosotto voidaan perua myös tilanteessa, jossa velan ulosottoon lähettämisessä on Kelassa tapahtunut virhe. Tästä on kysymys esimerkiksi silloin, kun asiakas on ennen ulosottoon lähettämistä esittänyt sellaisen osamaksusuunnitelman, johon voidaan suostua mutta asiakkaan esitystä ei ole ehditty käsitellä eikä osamaksusta sopia ennen ulosottoon siirtämistä.

Kelasta ei koskaan rajata ulosottoa, eikä anneta ulosottoon liittyen maksuvapaita kuukausia. Maksuvapaiden kuukausien myöntämisestä päättää ulosottoviranomainen.

Poikkeuksellisesti ulosotto voidaan perua, jos ulosotossa on ainoastaan Kelan saatavia (pl. elatusapuvelka), jonka vuoksi ulosotto olisi realisoimassa asiakkaan oman kodin. Ulosottoa ei peruta, jos ulosotossa on muuta velkaa tai muutoin harkitaan, että velkaa ei saada täysimääräisesti perittyä ennen vanhentumista ilman oman kodin realisointia.

1.9.2 Ulosoton maksut

Velkoja joutuu maksamaan käsittelymaksun, jos ulosotto päättyy varattomuus- tai varattomuus- ja tuntemattomuusesteeseen tai velkoja peruu hakemuksensa.

Jos velka saadaan perityksi, ulosottoviranomainen perii velalliselta taulukkomaksun. Velkojalta peritään tilitysmaksu.

[Katso ulosottomaksut.](#)

1.10 Velkajärjestely

Kun tuomioistuin on antanut päätöksen velkajärjestelyn aloittamisesta, se on otettava huomioon takaussaatavan perinnän täytäntöönpanossa. Perintää ei saa panna täytäntöön tai perintä on keskeytettävä, kun Kela saa tiedon velkajärjestelyn aloittamisesta. Samalla on huolehdittava siitä, että kaikki velkajärjestelyn piiriin kuuluvat Kelan saatavat otetaan huomioon maksuohjelmaehdotuksessa.

Velkajärjestelyn piiriin kuuluvat kaikki sellaiset saatavat, joiden peruste on syntynyt ennen tuomioistuimen päätöstä velkajärjestelyn aloittamisesta. Jos saatavan peruste on syntynyt vasta aloittamispäätöksen jälkeen, saatava ei kuulu velkajärjestelyyn. Opintolainan takaussaatava kuuluu velkajärjestelyn piiriin, jos opintolaina on nostettu pankista ennen velkajärjestelyn aloittamista.

Kun tuomioistuin on vahvistanut maksuohjelman, Kela perii opintolainan takaussaatavaa maksuohjelman mukaisesti. Maksuohjelman mukaisien suoritusten maksamista ja lisäsuoritusvelvollisuuden täyttämistä seurataan ohjelmallisesti. Jos asiakas laiminlyö maksuohjelman noudattamisen, maksuohjelma voidaan siirtää

ulosottoperintään tai velkajärjestely voidaan hakea raukeamaan. Tämän jälkeen takausaatavaa peritään normaalisti eikä velkajärjestely enää vaikuta perintään. Jos maksuohjelma hoidetaan loppuun asianmukaisesti ja velkajärjestely päättyy, maksuohjelmaan sisältyneen saatavan perintä on lopetettava maksuohjelman päättyttyä.

Velkajärjestely ei vaikuta sellaisten saatavien perintään, jotka eivät kuulu velkajärjestelyn piiriin. Velkajärjestelyyn kuulumatonta saatavaa peritään velkajärjestelystä huolimatta ja perinnässä käytetään kaikkia tarvittavia perintätoimenpiteitä.

1.10.1 Vapaaehtoinen velkajärjestely

Ennen virallisen velkajärjestelyn hakemista velallisen on yleensä selvitettävä mahdollisuutensa päästä sovintoratkaisuun velkojensa kanssa.

Kela voi tapauskohtaisen harkinnan perusteella antaa suostumuksen vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn tai velkasovintoon, joka vastaa velkajärjestelylain periaatteita.

Ehdotuksen voidaan katsoa vastaavan velkajärjestelylain periaatteita jos mm. seuraavat edellytykset täyttyvät:

1. Ehdotus koskee kaikkia asiakkaan velkoja eli asiakas on järjestelemässä kaikkia velkojaan samalla kertaa ja menettelyllä tavoitellaan asiakkaan koko velkatilanteen korjaamista.
2. Ehdotuksessa selvitetään kaikkien velkojen määrä, maksuvara, konkreettinen ehdotus velkojen järjestelemiseksi ja maksuaikataulu velkajärjestelylain säännösten mukaisesti.
3. Velkojille kertyy ehdotuksella suorituksia velkojen jako-osuuksia ja velkojen keskinäistä asemaa koskevien velkajärjestelylain säännösten mukaisesti.

Velkajärjestelylain periaatteiden mukaisia vapaaehtoisia järjestelyjä voivat olla esimerkiksi velkojen maksaminen Takuusäätiön takaamalla järjestelylainalla tai velkaneuvonnassa laadittu ehdotus vapaaehtoisesta velkajärjestelystä.

1.11 Perintä ulkomailta

Vaikka asiakas asuu ulkomailla, perimisilmoitus ja maksukehotukset lähetetään normaalisti asiakkaan väestötietojärjestelmän mukaiseen osoitteeseen tai asiakkaan Kelalle ilmoittamaan ulkomaan osoitteeseen.

Ulkomailla asuva asiakas voi sopia maksujärjestelyistä Kelan perintäkeskuksen kanssa ja hakea maksuvapautusta samoin perustein kuin Suomessa asuvat asiakkaat.

Ulkomailla asuvan asiakkaan kanssa maksujärjestelyistä sovittaessa voidaan tarvittaessa käyttää tapauskohtaista harkintaa ottaen huomioon oikeudellisen perinnän kustannukset. Osamaksusuunnitelmaa tehtäessä voidaan ottaa pankkikulut huomioon siten, että osamaksuerien maksuväli on pidempi kuin tavanomaisena maksuvälinä käytetty kuukausi. Maksuväli voi olla enintään 6 kuukautta.

Jos ulkomailla asuvalla asiakkaalla ei ole mahdollisuutta käyttää Kelan sähköistä asiointipalvelua, koska hänellä ei ole käytössä verkkopankkitunnuksia tai mobiilivarmennetta, asiakkaan kanssa voidaan asioida sähköpostitse. Kelan

verkkosivuilla on linkki, jonka kautta asiakas voi lähettää sähköpostia Kelalle suojattuna. Opintolainojen takauksena ja etuuksien takaisinperintää koskevat yhteydenotot ohjataan osoitteeseen ulkomaanperinta@kela.fi. Kelasta sähköposti lähetetään asiakkaalle aina suojattuna, jos sähköposti sisältää salassa pidettäviä tietoja. Yleistä neuvontaa, joka ei sisällä yksittäistä asiakasta koskevia tietoja, voidaan antaa myös suojaamattomalla sähköpostilla.

Ennen kuin opintolainan takauksena perintä siirretään Kruununvoudin tai perintätoimisto Intrum Oy:n (Intrum) perittäväksi, perintää yritetään Suomen ulosoton kautta vähintään kerran. Silloin kun perintää on tarkoitus jatkaa varattomuusmerkinnän jälkeen ulkomailta, ei ulosottoon lähetettäessä pyydetä passiivirekisteröintiä. Kun perintä on palautunut varattomuus- tai varattomuus- ja tuntemattomuusesteen perusteella ulosotosta, harkitaan perinnän jatkamista ulkomailta. Asiakkaalle lähetetään maksukehoitus, jossa kerrotaan, että mikäli saatavaa ei makseta, perintä siirretään Ruotsin Kruununvoudille tai Intrumille.

Jos ulkomaan perinnästä aiheutuvat kustannukset ovat perittävään määrään ja odotettavissa olevaan perintätulokseen nähden suuret, voidaan perintätoimien jatkamisessa ulkomailta käyttää tapauskohtaista harkintaa. Perintätoimia voidaan jatkaa Suomessa tai perintätoimien jatkamista ulkomailta voidaan harkita myöhemmin uudelleen. Jos perinnästä ulkomailta aiheutuvat kustannukset ovat huomattavan suuret perittävään määrään nähden, voidaan harkita myös perinnästä luopumista perintäkustannusten perusteella. Ks. [Perinnästä luopuminen](#).

Osoitteen selvittäminen

Ulkomailta perittäessä asiakkaan osoitetieto on perinnän aloittamisen kannalta ratkaiseva. Perinnän aloittaminen edellyttää, että asiakkaan osoite on Kelan tiedossa. Jos Kelalla ei ole asiakkaan osoitetietoa, se pyritään selvittämään. Asiakkaan todellinen osoite pyritään selvittämään myös, jos Kelalla on käytössä jokin osoitetieto, mutta posti palautuu kyseisestä osoitteesta.

Osoite pyritään selvittämään osoitetiedustelulla, jos Kelalla on vinkkitieto asiakkaan nykyisestä osoitteesta tai asuinvaltiosta. Pohjoismaissa on käytävissä väestötietojärjestelmät, joiden kautta osoitetta on mahdollista yrittää selvittää. Ruotsiin osoitetiedustelu tehdään veroviranomaiselle (Skatteverket). Osoitetiedustelua muiden maiden osalta voidaan yrittää ulkoasiainministeriön kautta. Osoitetiedustelu tehdään näissä tapauksissa lähettämällä osoitekyselylomake ministeriön kirjaamoon sähköpostilla. Kirjaamo välittää kyselyn ko. valtion suurlähetystyön, josta vastaus Kelan osoitetiedusteluun lähetetään sähköpostilla.

Jos asiakkaan olinpaikka ei ole tiedossa, seurataan asiakkaan tilannetta ja mahdollisen osoitetiedon saamista. Perintätoimia voidaan jatkaa Suomessa. Tarvittaessa perinnästä voidaan luopua perintätoimien tuloksettomuuden perusteella. Ks. [Perinnästä luopuminen](#).

Perintä Ruotsista

Jos vapaaehtoinen perintä ei tuota tulosta ja asiakas asuu Ruotsissa, opintolainan takauksena perintää jatketaan Ruotsin Kruununvoudin kautta.

Kela hakee maksumääräystä (betalningsföreläggande) Kruununvoudilta. Maksumääräyshakemuksessa tulee ilmoittaa saatavan määrä, eräpäivä ja saatavalle vaadittava korko. Opintolainaa koskevat velkakirjat toimitetaan Kruununvoudille pyynnöstä.

Kruununvouti antaa maksumääräyshakemuksen tiedoksi asiakkaalle. Asiakkaalla on mahdollisuus maksaa saatava suoraan Kelalle kertasuorituksena tai kiistää saatava.

Jos asiakas maksaa koko saatavan suoraan Kelalle, tulee maksumääräyshakemus perua kirjallisesti. Jos asiakas maksaa osan saatavasta Kelalle, tulee maksusuorituksesta ilmoittaa Kruununvoudille.

Jos asiakas ei maksa saatavaa, mutta ei myöskään kiistä sitä, Kruununvouti vahvistaa maksumääräyksen päätöksellään (utslag).

Kruununvouti lähettää maksumääräyspäätöksen Kelalle ja asiakkaalle. Kun maksumääräyspäätös on lainvoimainen, voidaan täytäntöönpano ja mahdollinen ulosmittaus aloittaa.

Jos asiakas kiistää saatavan, Kruununvouti ilmoittaa saatavan kiistämisestä Kelalle ja tiedustele Kelalta, halutaanko asia siirrettäväksi kärjäoikeuden (tingsrätt) käsiteltäväksi. Vastaus asian eteenpäin viemisestä tulee antaa asetetussa määräajassa Kruununvoudille. Jos asiaa ei haluta siirrettäväksi kärjäoikeuden käsiteltäväksi, Kruununvouti hylkää maksumääräyshakemuksen ja asian käsittely päättyy.

Jos asia on pyydetty siirrettäväksi kärjäoikeuden käsittelyyn, Kruununvouti ilmoittaa Kelalle asian siirrosta kärjäoikeuteen. Kärjäoikeudelta tulee tämän jälkeen lausuntopyyntö. Täytäntöönpanoa haetaan Kruununvoudilta tuomion antamisen jälkeen tuomion perusteella.

Lisätietoja Kruununvoudin hoitamasta perinnästä: www.kronofogden.se

Perintä muista valtioista

Jos vapaaehtoinen perintä ei tuota tulosta ja asiakas asuu ulkomailla (muualla kuin Ruotsissa), opintolainan takaussaatavan perintää jatketaan perintätoimisto Intrumin kautta Kelan ja Intrumin välisen toimeksiantosopimuksen perusteella.

Intrumille lähetettävässä toimeksiannossa tulee olla saatavan ja asiakkaan yksilöintitiedot sekä tieto siitä, milloin saatavan vanhentuminen on Kelan toimesta katkaistu. Kela huolehtii aina ennen perintään siirtoa saatavan vanhentumisen katkaisusta ulosoton kautta.

Jos asiakas soittaa Intrumilla perittävänä olevan saatavan perintään ja maksujärjestelyihin liittyen Kelaan, hänet ohjataan ottamaan yhteyttä Intrumiin.

Kela seuraa 15 vuoden vanhentumisajan täyttymistä, joka lasketaan opintolainan maksamisesta takausvastuun perusteella pankille ja ilmoittaa vanhentumisesta Intrumille.

Jos jo etukäteen tiedetään, ettei perintä onnistu asiakkaan oleskeluvaltiosta, ei perintää siirretä Intrumille, vaan seurataan palaako asiakas Suomeen tai muuttako hän sellaiseen valtioon, josta perintä on mahdollista. Perintätoimia voidaan tällöin jatkaa Suomessa. Tarvittaessa perinnästä voidaan luopua perintätoimien tuloksettomuuden perusteella. Ks. [Perinnästä luopuminen](#).

1.12 Maksuvapautus

Sen jälkeen, kun Kela on maksanut opintolainan takaajana pankille, Kela perii takaussaatavan asiakkaalta 4 % korolla.

Kela voi myöntää vapautuksen koron maksamisesta takaussaatavalle tai vapautuksen koko takaussaatavan maksamisesta jäljempänä tarkemmin selvitettävien edellytyksin.

1.12.1 Koron maksuvapautus

Opintolainansaajalla on oikeus saada vapautus koron maksamisesta takaussaatavalle sille ajalle, jolta lainansaajan keskimääräiset veronalaiset tulot eivät ylitä Opintotukilaissa säädettyjä korkoavustuksen myöntämisen edellytyksenä olevia tuloja.

Tuloraja

Koron maksuvapautuksen tuloraja on 1.3.2022 alkaen 1457 e/kk.

Jos asiakkaalla on omia alaikäisiä lapsia taikka asiakkaan luona asuvia hänen puolisonsa alaikäisiä lapsia, tuloajat ovat seuraavat:

- 1 683 e/kk, jos yksi lapsi
- 1 744 e/kk, jos kaksi lasta
- 1 847 e/kk, jos lapsia on kolme tai useampia.

Koko hakuajalla sovelletaan samaa tuloajaa. Jos huomiotavien lasten määrä muuttuu haetulla ajalla, huomioidaan haetun ajan korkeimman lapsiluvun mukainen tuloaja.

- **Poikkeus:** Jos koron maksuvapautusta ei myönnetä koko haetulle ajalle hakemuksen myöhästymisen takia, takautuvan hakuajan takia hylätyn ajan lapsilukua ei huomioida tuloajassa.

Jos asiakas hakee koron maksuvapautusta tulevalle ajalle ja perheeseen syntyvän lapsen laskettu aika on tiedossa ja sisältyy haettuun aikaan, huomioidaan raskaustodistuksen mukainen tai asiakkaan ilmoittama laskettu aika ja syntyvien lasten määrä lapsiluvussa.

- **Poikkeus:** Jos tulevan ajan tuloja ei voida arvioida ja hakemus hylätään tulevalta ajalta tällä perusteella, ei ko. ajalla syntyvää lasta huomioida tuloajassa.

Tuloajaa tarkistetaan joka toinen vuosi 1. päivästä maaliskuuta työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkkakertoimen muutoksen mukaisesti.

Hakemusta ratkaistaessa käytetään ratkaisupäivänä voimassa olevia tuloajaa sekä takautuvalle, että tulevalle ajalle.

Huomioitavat tulot

Tuloina huomioidaan asiakkaan veronalaiset ansio- ja pääomatulot sekä vastaavat tulot ulkomailta samoin perustein, kuin korkoavustuksessa (vrt. korkoavustus). Tulot huomioidaan bruttomääräisinä.

Veronalaisella tulolla tarkoitetaan, mitä tuloverolaissa säädetään veronalaisesta pääomatulosta ja ansiotulosta. Asiakkaan ulkomailta saamat tulot rinnastetaan tuloverolaissa tarkoitettuihin veronalaisiin tuloihin, jos vastaavanlainen tulo Suomessa saatuna olisi veronalainen.

Maksuvapautuksen myöntämiseen vaikuttavat vain asiakkaan omat tulot.

Asiakkaan omaisuutta ei oteta huomioon, mutta omaisuudesta saatavat veronalaiset tulot, kuten korko- tai vuokratulot huomioidaan.

Tulorekisterin hyödyntäminen

Kela käyttää koron maksuvapautuksen ratkaisemista varten tulorekisteristä saatavia tietoja asiakkaan veronalaisista ansiotuloista ja etuuksista (ks. Tulorekisteri - ohje). Asiakkaan tiedot tarkistetaan tulorekisteristä aina, kun asiakas hakee koron maksuvapautusta 1.1.2019 jälkeiselle ajalle.

Koron maksuvapautuksen käsittelyssä voidaan pääsääntöisesti käyttää ansiotulojen osalta tulorekisterin **Takaussaatavan maksuvapautus** -käyttötarkoituksessa muodostamaa huomioitavaa määrää. Käsittelijän tulee kuitenkin lisätä huomioitavaan määrään tulot, joista ei saada tietoa tulorekisteristä. Tällaisia tuloja ovat esimerkiksi yritystoiminnan tulot, pääomatulot ja ulkomailta saadut tulot.

Tulorekisteritiedon täydentäminen

Koron maksuvapautusta ratkaistaessa käytetään lähtökohtaisesti tulorekisterin tietoja. Asiakkaalle on kerrottu hakemuksessa ja Kela.fi:ssä, että Kela hyödyntää tulorekisteriä. Asiakkaalta pyydetään selvitystä vain, jos:

- tietoja ei saada tulorekisteristä,
- tulorekisteristä saatavia tietoja tulee tarkentaa,
- tiedot poikkeavat olennaisesti asiakkaan ilmoittamasta tai
- rekisteritietoa epäillään virheelliseksi.

Tulojen huomioiminen

Keskimääräinen tulo = haettuun aikaan sisältyvinä kalenterikuukausina saadut tai saatavat tulot jaettuna haettuun aikaan sisältyvien kalenterikuukausien määrällä.

Tuloja tarkastellaan kuukausituloina kokonaisille kalenterikuukausille. Tulot huomioidaan kalenterikuukaudelle maksupäivän mukaan.

Tulojen tarkastelujakso = haettu aika (kokonaisia kalenterikuukausia, vähintään **1 kk**).

- Pienin mahdollinen tarkastelujakso on 1 kalenterikuukausi.
  - Kuukausi, jolloin laina on maksettu pankille ja vanhentumiskuukausi voivat olla korkojen osalta ns. osakuukausia (*esim. laina on maksettu pankille 13.10.2017, korkoa kertyy lokakuussa 2017 ja 2032 vain osakuukaudelta*), tulot tarkastellaan kuitenkin koko kalenterikuukauden (*lokakuu 2017 tai lokakuu 2032*) osalta.
- **Poikkeus:** hakemus on myöhässä, eikä ole erityisen painavaa syytä myöntää koron maksuvapautusta takautuvasti yli vuodeksi:
  - tutkitaan oikeus koron maksuvapautukseen lyhyemmälle, kuin haetulle ajalle.
  - hylättävä takautuva aika rajataan pois tarkastelusta ja keskiarvotulon laskennasta.
  - takautuva vuoden haku aika lasketaan kokonaisina kalenterikuukausina = hakemiskuukausi + 12 edeltävää kokonaista kalenterikuukautta (*Esim. jos haetaan 13.10.2017, voidaan myöntää 1.10.2016 lukien*).
  - hylättävät ja myönnettävät ajanjaksot ovat aina kokonaisia kalenterikuukausia.
- **Poikkeus:** jos tulevan ajan tuloja ei voida arvioida riittävällä varmuudella:
  - tutkitaan oikeus koron maksuvapautukseen lyhyemmälle, kuin haetulle ajalle.
  - hylättävä tuleva aika rajataan pois tarkastelusta ja keskiarvotulon laskennasta.
  - hylättävät ja myönnettävät ajanjaksot ovat aina kokonaisia kalenterikuukausia.
  - asiakas voi hakea koron maksuvapautusta myöhemmin uudelleen kun tulot ovat tiedossa tai arvioitavissa.

Asiakkaita tulee ohjata hakemaan koron maksuvapautusta kokonaisille kuukausille (pl. pankille maksamiskuukausi ja vanhentumiskuukausi, jolloin asiakas voi hakea osakuukaudelle, tulot huomioidaan kuitenkin koko kuukaudesta).

Tulojen takaisinperintä

Jos hakuajalla maksettua ja muutoin huomioitavaksi tulevaa tuloa peritään takaisin, tuloa ei huomioida siltä osin, kuin se on maksettu takaisin ennen hakemuksen ratkaisemista.

Tulevan ajan tulojen arvioiminen

Tulevan ajan tulot arvioidaan tiedossa olevan tulon maksuajan ja maksupäivien mukaan (esim. etuuden myöntöaika / työsuhteen kesto ja tiedossa olevat maksupäivät).

Työttömyysturva arvioidaan tulevan ajan tuloksi muuttamalla päivärahan määrä kuukaosituloksi (21,5 pv/kk X xx,xx e/pv).

Tulevan ajan tulojen arvioinnissa voidaan hyödyntää tulorekisteristä saatavia palvelussuhde- ja poissaolotietoja.

Myöntöaika

Vapautus takaussaatavan korkojen maksamisesta myönnetään haetulle ajalle, jolta asiakkaan veronalaiset tulot ovat keskimäärin alittaneet tai niiden arvioidaan alittavan tuloajan.

Koron maksuvapautus voidaan myöntää, vaikka korot kyseiseltä ajalta olisi jo maksettu. Jos asiakas on maksanut tai ulosotto on tilittänyt suorituksia korkoihin ajalle, jolta asiakas on oikeutettu koron maksuvapautukseen, suoritukset voidaan oikaista pääoman suorituksiksi. Jos koko saatava tulee maksetuksi, voidaan suoritukset palauttaa asiakkaalle. Jos suoritukset on saatu ulosotosta, ne palautetaan ulosottoon.

Lähtökohtaisesti tulot voidaan arvioida riittävällä varmuudella ja koron maksuvapautus myöntää esimerkiksi tulevalle ajalle myönnetyn etuuden, kuten sairauspäivärahan tai vanhempainpäivärahan ajalle.

Työttömien osalta koron maksuvapautus voidaan myöntää tiedossa olevaan työllistymisen ajankohtaan asti. Jos tiedossa ei ole työllistymisen ajankohtaa, tulojen arviointi harkitaan tapauskohtaisesti ja koron maksuvapautus myönnetään vasta työttömäksi jääneen osalta enintään 3 kuukaudeksi ja pidempään työttömänä olleen osalta enintään 6 kuukaudeksi eteenpäin.

Koron maksuvapautusta ei pääsääntöisesti myönnetä yli vuodeksi tulevalle ajalle = hakemiskuukausi + 12 seuraavaa kokonaista kalenterikuukautta.

1.12.2 Maksuvapautus koko velasta työkyvyttömyyden perusteella

---

Opintolainansaajalla on oikeus saada vapautus takaussaatavan ja sille kertyneiden korkojen maksamisesta, jos:

1) lainansaaja on pysyvästi työkyvytön tai hänen määräaikainen työkyvyttömyytensä on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta; ja

2) lainansaaajan keskimääräiset veronalaiset tulot eivät ylitä korkoavustuksen [tulorajaa](#).

Maksuvapautus myönnetään maksuvapautuspäätöksen antohetkellä jäljellä olevasta takaussaatavasta.

Pysyvä työkyvyttömyys

Pysyvästi työkyvyttömäksi katsotaan asiakas, jolle on myönnetty pysyvän työkyvyttömyyden perusteella maksettava etuus, kuten työkyvyttömyyseläke tai vastaava ulkomailta maksettava etuus. Jos muun etuuden (esim. työkyvyttömyyseläkehakemuksen) käsittelyn yhteydessä on todettu Kelassa tai muussa asiaa käsittelevässä tahossa, ettei asiakas ole pysyvästi työkyvytön, ei asiakkaan katsota olevan pysyvästi työkyvytön.

Osatyökyvyttömyyseläkkeellä olevaa asiakasta ei katsota pysyvästi työkyvyttömäksi.

Mikäli pysyvällä työkyvyttömyyseläkkeellä olevalle asiakkaalle myönnetään vanhuuseläke suoraan työkyvyttömyyseläkkeen jatkoksi, voidaan asiakas edelleen katsoa pysyvästi työkyvyttömäksi myös vanhuuseläkkeellä ollessaan.

Työkyvyttömyys

Työkyvyttömäksi katsotaan asiakas, jolle on myönnetty työkyvyttömyyden perusteella maksettava etuus, kuten sairauspäiväraha tai kuntoutustuki tai vastaava ulkomailta maksettava etuus. Jos muun etuuden käsittelyn yhteydessä on todettu Kelassa tai muussa asiaa käsittelevässä tahossa, ettei asiakas ole työkyvytön, ei asiakkaan katsota olevan työkyvytön.

Osatyökyvyttömyyseläkettä, osasairauspäivärahaa tai kuntoutusrahaa saavaa asiakasta ei katsota työkyvyttömäksi.

Kuntoutustukea (määräaikainen työkyvyttömyyseläke) saava asiakas katsotaan työkyvyttömäksi myös kuntoutuksen ja koulutuksen ajalla.

Määräaikaisen työkyvyttömyyden kesto

Määräaikaisen työkyvyttömyyden kesto laskettaessa otetaan huomioon työkyvyttömyysaika takausvastuuperinnän ajalta ja ajalta ennen opintolainan maksamista pankille takausvastuun perusteella.

Määräaikaisen työkyvyttömyyden on tullut jatkua yhdenjaksoisena. Työkyvyttömyyden syillä tai syyn vaihtumisella ei ole merkitystä maksuvapautuksen myöntämisen kannalta. Katkos työkyvyttömyyden perusteella maksettavien etuuksien maksussa ei ole este maksuvapautuksen myöntämiselle, mikäli asiakas voidaan katsoa työkyvyttömäksi myös katkoksen aikana. Esimerkiksi, jos työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen keskeytetään vankeusrangaistuksen vuoksi, lasketaan myös vankeusaika mukaan 5 vuoden työkyvyttömyysaika laskettaessa.

Kuntoutusrahaa maksetaan kuntouttavan toimenpiteen tai koulutuksen ajalle. Kuntoutukseen osallistuminen ei ole sellaista työkyvyttömyysaika, joka laskettaisiin mukaan 5 vuoden työkyvyttömyysaika laskettaessa. Kuitenkin jos asiakas saa kuntoutusrahaa esimerkiksi kesken sairauspäivärahan maksamisen ja asiakas on lääkärintodistuksen mukaan työkyvytön kuntoutuksen ajan, katsotaan työkyvyttömyyden jatkuvan katkeamatta myös kuntoutusraajakson ajan.

Maksuvapautusta työkyvyttömyyden perusteella tulee hakea työkyvyttömyyden kestäessä. Jos työkyvyttömyys on jo päättynyt maksuvapautusta haettaessa, ei maksuvapautusta myönnetä. Asiakkaalla saattaa tällöin kuitenkin olla oikeus koronmaksuvapautukseen.

Tuloraja

Maksuvapautuksen tuloraja on 1.3.2022 alkaen 1457 e/kk.

Jos hakijalla on omia alaikäisiä lapsia taikka hakijan luona asuvia hänen puolisonsa alaikäisiä lapsia, maksuvapautuksen tulorajat ovat seuraavat:

- 1 683 e/kk, jos yksi lapsi
- 1 744 e/kk, jos kaksi lasta
- 1 847 e/kk, jos lapsia on kolme tai useampia

Tulorajoja tarkistetaan joka toinen vuosi 1. päivästä maaliskuuta työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkkakertoimen muutoksen mukaisesti.

Huomioitavat tulot

Tuloina otetaan huomioon asiakkaan keskimääräiset veronalaiset ansio- ja pääomatulot sekä vastaavat tulot ulkomailta samoin perustein, kuin korkoavustuksessa (vrt. korkoavustus). Tulot huomioidaan bruttomääräisinä.

Veronalaisella tulolla tarkoitetaan, mitä tuloverolaissa säädetään veronalaisesta pääomatulosta ja ansiotulosta. Asiakkaan ulkomailta saamat tulot rinnastetaan tuloverolaissa tarkoitettuihin veronalaisiin tuloihin, jos vastaavanlainen tulo Suomessa saatuna olisi veronalainen.

Jos asiakkaalla on muita, kuin kuukausittain maksettavia tuloja, jaetaan tulot kuukausituloina.

Maksuvapautuksen myöntämiseen vaikuttavat vain asiakkaan omat tulot.

Asiakkaan omaisuutta ei oteta huomioon, mutta omaisuudesta saatavat tulot, kuten korko- tai vuokratulot huomioidaan.

Tulorekisterin hyödyntäminen

Kela käyttää maksuvapautuksen ratkaisemista varten tulorekisteristä saatavia tietoja asiakkaan veronalaisista ansiotuloista ja etuuksista (ks. Tulorekisteri -ohje). Asiakkaan tiedot tarkistetaan tulorekisteristä aina, kun asiakas hakee maksuvapautusta.

Maksuvapautuksen käsittelyssä voidaan pääsääntöisesti käyttää ansiotulojen osalta tulorekisterin **Takaussaatavan maksuvapautus** -käyttötarkoituksessa muodostamaa huomioitavaa määrää. Käsittelijän tulee kuitenkin lisätä huomioitavaan määrään tulot, joista ei saada tietoa tulorekisteristä. Tällaisia tuloja ovat esimerkiksi veronalaiset yritystoiminnan tulot, pääomatulot ja ulkomailta saadut tulot.

Tulorekisteritiedon täydentäminen

Maksuvapautusta ratkaistaessa käytetään lähtökohtaisesti tulorekisterin tietoja. Asiakkaalle on kerrottu hakemuksessa ja Kela.fi:ssä, että Kela hyödyntää tulorekisteriä. Asiakkaalta pyydetään selvitystä vain, jos:

- tietoja ei saada tulorekisteristä,
- tulorekisteristä saatavia tietoja tulee tarkentaa,

- tiedot poikkeavat olennaisesti asiakkaan ilmoittamasta tai
- rekisteritietoa epäillään virheelliseksi.

1.12.3 Hakeminen

Koron maksuvapautus ja maksuvapautus koko velasta työkyvyttömyyden perusteella myönnetään hakemuksesta. Maksuvapautusta voi hakea OmaKelassa pdf-hakemuksella, suullisesti tai hakemuslomakkeella **OG6: Hakemus - Maksuvapautus opintolainan takauksista**. Hakemuslomake OG6 on tulostettavissa Kelan verkkosivuilta.

Maksuvapautushakemus lähetetään asiakkaalle silloin, jos asiakas sitä pyytää tai jos Kelassa havaitaan, että koko velasta myönnettävän maksuvapautuksen edellytykset täyttyvät työkyvyttömyyden keston osalta ja asiakkaalla saattaisi myös tulojensa puolesta olla oikeus maksuvapautukseen.

Maksuvapautusta voi hakea myös vapaamuotoisella kirjallisella hakemuksella. Vapaamuotoisesta hakemuksesta tulee ilmetä vastaavat tiedot kuin hakemuslomakkeesta OG6.

Asiakkaan tulee esittää Kelalle selvitys maksuvapautuksen myöntämisen edellytysten täyttymisestä. Sellaista selvitystä ei tarvitse toimittaa uudelleen, joka on jo Kelan tiedossa. Esimerkiksi Kelan tai eläkelaitoksen maksamasta etuudesta ei tarvitse toimittaa selvitystä. Sellaiset tuloseselvitykset, jotka eivät jo ole Kelan käytävissä, tulee esittää kirjallisesti. Tällainen selvitys voi olla esimerkiksi todistus vuokra-, korko-, osinko- tai muusta ansio- tai pääomatulosta tai päätös ulkomailta maksettavasta eläkkeestä tai korvauksesta.

Jos hakemuksesta puuttuu tietoja, täydennetään hakemusta puuttuvien tietojen osalta:

1. lähettämällä asiakkaalle viesti viestipalvelussa tai soittamalla asiakkaalle
2. asiakaskirjeellä

Lisäselvitykset pyydetään ensisijaisesti viestipalvelulla tai puhelimella sen mukaan, kumpi näistä on tarkoituksenmukaisempi, ja saattaa asian paremmin päätökseen. Ulkomailta asuvilta asiakkailta lisäselvitykset voidaan pyytää myös sähköpostitse. Asiakaskirjettä käytetään vasta, jos em. tavat eivät ole mahdollisia tai eivät sovellu asiakkaan tilanteeseen.

Koron maksuvapautuksen takautuva hakuaika

Koron maksuvapautuksen takautuva hakuaika on 1 vuosi = hakemiskuukausi + 12 kokonaista kalenterikuukautta taaksepäin. Koron maksuvapautus voidaan myöntää vain erityisen painavasta syystä yli vuodeksi takautuen. Erityisen painavalla syyllä tarkoitetaan sitä, että asiakas on ollut tosiasiallisesti kykenemätön hakemaan koron maksuvapautusta hakuaikana.

Esimerkki

Koron maksuvapautusta koskeva hakemus on saapunut Kelalle 13.10.2022. Hakemus on toimitettu hakuajan puitteissa koskien aikaa 1.10.2021 alkaen. Ajalle ennen 1.10.2021 koron maksuvapautus voidaan myöntää vain erityisen painavasta syystä.

1.12.4 Päätöksen antaminen

Maksuvapautuksesta annetaan kirjallinen valituskelpoinen päätös. Päätöksestä valittaminen ei keskeytä takaussaatavan perintää.

Kela ei voi myöntää vapautusta opintolainan takaisinmaksuvelvollisuudesta pankille. Kela voi myöntää vapautuksen opintolainan valtiontakaukseen perustuvalle takaussaatavalle kertyvien korkojen tai koko velan maksamisesta valtiolle. Takaussaatava syntyy vasta, kun Kela maksaa opintolainan takaaajana pankille. Jos asiakas hakee maksuvapautusta ennen kuin Kela on maksanut lainan takausvastuun perusteella pankille, annetaan asiassa kirjallinen valituskelpoinen tutkimatta jättämispäätös.

Jos asiakas on saanut hylkäävän päätöksen työkyvyttömyyden perusteella maksettavasta etuudesta (esim. työkyvyttömyyseläkkeestä), mutta asiakas on valittanut päätöksestä ja muutoksenhaku on kesken, annetaan työkyvyttömyyden perusteella koko velasta myönnettävästä maksuvapautuksesta hylkäävä päätös ja ilmoitetaan asiakkaalle, että hän voi hakea maksuvapautusta uudelleen, jos etuus valituksen johdosta myönnetään.

Jos asiakkaan ulkomaan eläkkeen käsittely on kesken, lykätään työkyvyttömyyden perusteella koko velasta myönnettävää maksuvapautusta koskevan hakemuksen käsittelyä, kunnes tiedot ulkomaan eläkkeestä on saatu Kelaan.

Jos maksuvapautusta haetaan ennen kuin viiden vuoden työkyvyttömyysaika on täytynyt, hakemus hylätään ja asiakas ohjataan hakemaan maksuvapautusta uudelleen viiden vuoden määräajan täytyttyä. Kuitenkin jos työkyvyttömyyden kestoedellytys täyttyy hakemuksen jättämisestä seuraavan 2 kuukauden aikana, päätöksen antamista voidaan lykätä siihen, että viiden vuoden työkyvyttömyysaika tulee täyteen.

Jos asiakas olisi tulojensa perusteella oikeutettu maksuvapautukseen koko velasta ja 5 vuoden työkyvyttömyysedellytys on täyttymässä jo myönnetyn työkyvyttömyysetuusjakson aikana, perintätoimista voidaan pidättäytyä 5 vuoden työkyvyttömyysedellytyksen täyttymiseen asti.

Jos takaussaatava on perittävänä ulosotossa, Kruununvoudilla tai perintätoimisto Intrumilla, tulee myönnetystä maksuvapautuksesta ilmoittaa perintää hoitavalle taholle. Jos vapautus myönnetään koron maksamisesta, tulee perintää hoitavalle taholle ilmoittaa tiedot päätöksen sisällöstä, perittävästä pääomasta ja korosta. Ulosoton passiivirekisterissä olevan saatavan osalta koronmaksuvapautuksesta ei tarvitse ilmoittaa ulosottoon. Jos maksuvapautus myönnetään koko velasta, tulee ulosotto tai perintätoimeksianto perua.

Lues lisää myös asiaratkaisu vai tutkimatta jättäminen, päätöksen muoto ja sisältö ja päätöksen perusteleminen.

1.12.5 Muutoksenhaku

Kaikille etuuksille yhteinen Muutoksenhaku-ohje.

1.12.6 Päätöksen oikaisu ja poistaminen

Kaikille etuuksille yhteinen Päätöksen oikaisu ja poistaminen -ohje.

1.13 Perinnästä luopuminen

Opintolainan valtiontakaukseen perustuvan takaussaatavan ja sille kertyneiden korkojen perinnästä voidaan luopua kokonaan, kun:

- 1) perittävä määrä on vähäinen;
- 2) perintää ei lainansaajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa; tai
- 3) perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan määrään nähden kohtuuttomat kustannukset.

Takaussaatavan ja sille kertyneiden korkojen perinnästä luovutaan, kun lainansaaja on kuollut.

Luopuminen voi tulla harkittavaksi Kelan aloitteesta tai asiakkaan vaatimuksesta.

Jos perinnästä luovutaan Kelan aloitteesta, asiakkaalle ilmoitetaan luopumisesta kirjeellä.

Jos asiakas on vaatinut perinnästä luopumista, asiakkaalle annetaan luopumisesta tai vaatimuksen hylkäämisestä perusteltu päätös valitusosoituksin. Päätöksestä valittaminen ei estä saatavan perinnän jatkamista.

Luopuminen vähäisen määrän perusteella

Jos opintolainan määrä on takausvastuumaksun maksamishetkellä ollut 150 euroa tai vähemmän korkoineen ja kuluineen, siitä luovutaan vähäisen määrän perusteella. Luopuminen tehdään siinä yhteydessä, kun asia tulee ensimmäisen kerran käsiteltäväksi.

Luopuminen perintätoimien tuloksettomuuden perusteella

Opintolainan valtiontakaukseen perustuvan takaussaatavan perimisestä voidaan tapauskohtaisen harkinnan jälkeen luopua, jos toistuvat perintätoimenpiteet ovat osoittautuneet tuloksettomiksi ja on todennäköistä, että saatavaa ei velallisen taloudellisen tilanteen vuoksi saada jatkossakaan perittyä.

Perinnästä luopuminen ennen saatavan vanhentumista on poikkeus pääsäännöstä.

Perinnässä olevan saatavan määrällä ei ole merkitystä perinnästä luopumista harkittaessa.

Perintätoimenpiteiden tuloksettomuutta arvioitaessa perinnän on tullut kestää useita vuosia ja tänä aikana on tullut tehdä useita perintäyrityksiä. Arvioinnissa otetaan huomioon jo suoritettavat perintätoimenpiteet sekä velallisen taloudellinen asema ja olosuhteet.

Jos perintätoimenpiteistä ja velallisen taloudellisesta asemasta käytössä olevien tietojen perusteella on nähtävissä, ettei saatavaa saada tulevaisuudessakaan perityksi, perinnästä voidaan luopua.

Pääsääntöisesti saatavaa on tullut yrittää periä ulosoton kautta vähintään kaksi kertaa ja perintä on tullut todeta tuloksettomaksi. Jos edellisestä perintäyrityksestä on kulunut jo pitkä aika, saatava annetaan tarvittaessa ulosottoviranomaisen perittäväksi, minkä jälkeen perinnän tuloksellisuus arvioidaan uudelleen.

Perinnästä luopuminen perinnän tuloksettomuuden perusteella tulee harkita kaikkien opintolainan takaussaatavien ja etuussaatavien osalta samalla kertaa. Jos luopumisen edellytykset täyttyvät yhden saatavan osalta, voidaan perinnästä luopua muidenkin sellaisten saatavien osalta, joita on yritetty periä ulosoton kautta ainakin kerran.

Jos saatavaa ei ole yritetty periä ulosoton kautta, saatavasta ei luovuta perinnän tuloksettomuuden perusteella. Ulosotossa täytäntöönpanossa olevasta saatavasta ei luovuta perinnän tuloksettomuuden perusteella. Ulosoton passiiviperinnän aikana saatavasta voidaan luopua, mikäli luopumisen edellytykset täyttyvät. Jos takaussaatavan perinnästä luovutaan, ulosotto perutaan.

Perinnästä ei voida luopua pelkästään sillä perusteella, että maksaminen tapahtuu hitaasti. Esimerkiksi säännöllisesti vähissä erissä maksettavan tai kuitattavan saatavan perinnästä ei pääsääntöisesti pidä luopua.

Tulorekisterin hyödyntäminen

Kela hakee luopumisharkintaa varten asiakkaan tiedot tulorekisteristä (ks. Tulorekisteri -ohje). Asiakkaan tiedot tarkistetaan tulorekisteristä aina, kun luopumista harkitaan perintätoimien tuloksettomuuden perusteella.

Luopumista harkittaessa voidaan pääsääntöisesti käyttää ansiotulojen osalta tulorekisterin **Perintä** -käyttötarkoituksessa muodostamaa huomioitavaa määrää. Käsittelijän tulee kuitenkin huomioida luopumisharkinnassa myös tulot, joista ei saada tietoa tulorekisteristä. Tällaisia tuloja ovat esimerkiksi yritystoiminnan tulot, pääomatulot ja ulkomailta saadut tulot.

Luopumista harkittaessa voidaan hyödyntää myös palvelussuhde- ja poissaolotietoja.

Luopuminen perintäkustannusten perusteella

Jos perintätoimien jatkaminen kasvattaisi perintäkulut niin suuriksi, että ne tulisivat ylittämään jäljellä olevan saatavan määrän, perinnästä voidaan luopua. Jos perittävä määrä on 50 euroa tai vähemmän, perinnästä voidaan luopua ulosotto-perinnästä aiheutuvien kustannusten perusteella ennen asian siirtämistä ulosottoon.

Perinnästä voidaan luopua perintäkustannusten perusteella myös, jos perinnästä ulkomailta aiheutuvat kustannukset ovat huomattavan suuret perittävään määrään nähden.

Luopuminen kuoleman perusteella

Opintolainan takaussaatavan perinnästä luovutaan aina, jos velallinen on kuollut.

- Luovutaan, vaikka takaussaatava olisi mukana velkajärjestelyssä.
- Luovutaan, vaikka takaussaatavalle olisi ulosmitattu omaisuutta.

Jos opintolainan takaussaatava on Kelan perittävänä, Kela saa automaattisesti tiedon asiakkaan kuolemasta, luopuu perinnästä ja ilmoittaa luopumisesta kuolinpesälle kirjeellä.

Jos opintolaina ei ole siirtynyt pankilta Kelan perittäväksi ennen velallisen kuolemaa, Kela maksaa lainan pankille maksuvaatimuksen perusteella saatuaan tiedon velallisen kuolemasta, luopuu perinnästä ja ilmoittaa luopumisesta kuolinpesälle kirjeellä.

Jos kuolinpesän osakas pyytää velkatietoja, tulee kuolinpesälle ilmoittaa, että kuolinpesän ei tarvitse maksaa valtion takaamaa opintolainaa pankille tai Kelalle.

Perukirjaan opintolainan määräksi tulee merkitä 0 e.

1.14 Saatavan vanhentuminen

Takausvastuuperinnän täytäntöönpanossa on otettava huomioon saatavan vanhentuminen. Vanhentunutta saatavaa ei saa periä. Kaikki perintätoimenpiteet tulee keskeyttää, kuten esim.

- kuittaaminen etuudesta,
- maksukehotusten lähettäminen manuaalisesti tai ohjelmallisesti, ja
- ulosoton hakeminen.

Jos saatavaan palautuu rahaa vanhentumisen jälkeen, raha käytetään saatavan lyhentämiseen vain, jos se on maksettu ennen vanhentumista (esim. asiakas on maksanut rahan pankkiin tai kuittaus etuudesta on tehty ennen vanhentumista). Myöhemmät palautukset maksetaan takaisin.

1.14.1 Vanhentumisaika 5 vuotta

Opintolainan takaussaatava vanhentuu 5 vuoden kuluttua siitä päivästä, jolloin Kela on maksanut lainan pankille, ellei vanhentumista sitä ennen katkaista. Vanhentumisen katkaisusta alkaa kulua uusi 5 vuoden vanhentumisaika.

Myös sellaisten saatavien vanhentuminen on huomattava katkaista, joiden perimistä ei seurata ohjelmallisesti.

Kun vanhentuminen katkaistaan, saatava tulee yksilöidä riittävästi ja asiakkaan tulee saada tieto katkaisutoimesta ennen vanhentumisajan umpeen kulumista. Vanhentuminen katkeaa mm. seuraavilla tavoilla:

- asiakas maksaa saatavaa (osamaksu, kuittaus, ulosotto)
- asiakkaalle lähetetään maksukehotus, jonka hän todistettavasti on saanut. Jos asiakas ottaa yhteyttä Kelaan kehotuksen johdosta, asiakkaan yhteydenotot tulee dokumentoida, jotta vanhentumisen katkeaminen voidaan myöhemminkin osoittaa
- ulosottoasia tulee vireille
- ulosotto päättyy esteeseen (tavallinen tai suppea ulosotto)
- saatava otetaan huomioon velkajärjestelymenettelyssä.

Katso myös [velan vanhentumisesta annettu laki \(728/2003\) 10 ja 11 §](#)

Ulosottoasian vireilletulo pääsääntöisesti katkaisee velan vanhentumisen, jos ulosoton este on todettu 1.6.2016 tai sen jälkeen.

Asioissa, joiden vireilläolo ulosotossa on päätynyt ennen 1.6.2016, ulosoton vanhentumisen katkaiseva vaikutus määräytyy aiemmin voimassa olleiden säännösten mukaan. Korkein oikeus on ennakkopäätöksissään [KKO 2012:107](#) ja [KKO 2015:28](#) linjannut, että aiemmin voimassa olleiden säännösten perusteella ulosoton vireilletulo ei ole katkaissut vanhentumista, jos velallinen ei ole saanut tietoa ulosottomenettelystä.

1.14.2 Vanhentumisaika 15 vuotta

Ulosottokaaren (voimaan 1.1.2008 lukien) mukaan luonnollisen henkilön velka vanhentuu lopullisesti 15 vuodessa. Tämän vanhentumisajan kulumista ei voida

katkaista. Tänä aikana vanhentuminen on kuitenkin katkaistava siten, ettei saatava pääse vanhentumaan 5 vuoden vanhentumisajan umpeen kulumisen vuoksi.

Opintolainan takaussaatavan vanhentuminen lasketaan päivästä, jolloin Kela on maksanut opintolainan pankille. 15 vuoden vanhentumisajan perusteella vanhentuvat saatavat poimitaan ja poistetaan pääsääntöisesti ohjelmallisesti.

1.14.3 Saatavan lyhentäminen vanhentumisajan jälkeen

Vanhentumisen jälkeen maksettuja saatavan lyhennyksiä ei pääsääntöisesti oteta vastaan. Kuitenkin, jos saatavan perimiseksi on vanhentumisen määräajan kuluessa toimitettu ulosmittaus tai saatava on ilmoitettu ulosottokaaren 5 luvussa tarkoitetussa myynnissä (ulosottomiehen toimittama julkinen huutokauppa tai muu myyntitapa), ulosmitatut varat saadaan käyttää saatavan lyhentämiseen vanhentumisajan jälkeenkin.

1.14.4 Vanhentumisajan jatkaminen

Vanhentumisaikaa voidaan tuomioistuimen päätöksellä jatkaa 10 vuodella alkuperäisen vanhentumisajan päättymisestä, jos velallinen on alkuperäisen vanhentumisajan kuluessa olennaisesti vaikeuttanut velkojan maksunsaantia eikä tuomioistuin pidä jatkamista velallisen kannalta kohtuuttomana. Jatkamiskanne on nostettava 2 vuoden kuluessa alkuperäisen vanhentumisajan päättymisestä.

1.14.5 Ilmoitus vanhentumisesta

Velalliselle ilmoitetaan saatavan vanhentumisesta kirjeellä. Ks. lopullisesta vanhentumisesta ulosottokaari 705/2007.